

Budapest,
1998. május 8.,
péntek

38. szám

Ára: 175,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
88/1998. (V. 8.) Korm. r.	
89/1998. (V. 8.) Korm. r.	
90/1998. (V. 8.) Korm. r.	
91/1998. (V. 8.) Korm. r.	
92/1998. (V. 8.) Korm. r.	
32/1998. (V. 8.) FM r.	
14/1998. (V. 8.) AB h.	
15/1998. (V. 8.) AB h.	
16/1998. (V. 8.) AB h.	
62/1998. (V. 8.) KE h.	
63/1998. (V. 8.) KE h.	
64/1998. (V. 8.) KE h.	
1058/1998. (V. 8.) Korm. h.	
1059/1998. (V. 8.) Korm. h.	
A Magyar Köztársaság Kormánya és a Lengyel Köztársaság Kormánya között a terrorizmus, a kábítószer tiltott forgalma és a szervezett bűnözés elleni harcban történő együttműködésről szóló, Varsóban, 1996. május 15-én aláírt Megállapodás kihirdetéséről	2994
A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség szervezetéről, feladat- és hatásköréről, valamint a fogyasztóvédelmi bírság felhasználásáról	2997
A felsőoktatási tanulmányi pontrendszer (kreditrendszer) bevezetéséről és az intézményi tanulmányi pontrendszerek egységes nyilvántartásáról	2999
Az állami felsőoktatási intézmények karainak felsorolásáról szóló 25/1995. (III. 8.) Korm. rendelet módosításáról	3005
Az Európai Közigazgatási Képzési Ösztöndíj megalapításáról ..	3006
A mező- és erdőgazdálkodási, valamint az élelmiszeripari tevékenységhez kapcsolódó szakértői működés engedélyezésével kapcsolatos eljárásról szóló 61/1994. (XI. 8.) FM rendelet módosításáról	3008
Az Alkotmánybíróság határozata	3009
Az Alkotmánybíróság határozata	3011
Az Alkotmánybíróság határozata	3015
Egyetemi tanárok felmentéséről	3023
Egyetemi tanárok felmentéséről	3023
Egyetemi tanárok felmentéséről	3023
A közoktatás tankönyvellátásához 1998. évben szükséges állami kezességvállalásról	3024
A 2000. évszámmal összefüggő informatikai feladatokról	3024
A helyi önkormányzatok gyermek és ifjúsági feladatai hatékonyabb ellátásának támogatására 1998. február 13-án kiírt pályázat eredménye	3025
A Szociáldemokrata Párt 1997. évi pénzügyi zárómérlege	3031
A Keresztényszociális Unió 1997. évi pénzügyi zárómérlege	3031
Helyesbítés	3032

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány rendeletei

A Kormány 88/1998. (V. 8.) Korm. rendelete

a Magyar Köztársaság Kormánya és a Lengyel Köztársaság Kormánya között a terrorizmus, a kábítószer tiltott forgalma és a szervezett bűnözés elleni harcban történő együttműködésről szóló, Varsóban, 1996. május 15-én aláírt Megállapodás kihirdetéséről

(A Megállapodás jóváhagyásáról szóló jegyzékváltás 1998. április 14. napján megtörtént.)

1. §

A Kormánya Magyar Köztársaság Kormánya és a Lengyel Köztársaság Kormánya között a terrorizmus, a kábítószer tiltott forgalma és a szervezett bűnözés elleni harcban történő együttműködésről szóló, Varsóban, 1996. május 15-én aláírt Megállapodást e rendelettel kihirdeti.

2. §

A Megállapodás magyar nyelvű szövege a következő:

**„Megállapodás
a Magyar Köztársaság Kormánya és a Lengyel
Köztársaság Kormánya között a terrorizmus,
a kábítószer tiltott forgalma és a szervezett bűnözés
elleni harcban történő együttműködésről**

A Magyar Köztársaság Kormánya és a Lengyel Köztársaság Kormánya (a továbbiakban: Szerződő Felek)

— attól az óhajtól vezérelve, hogy hozzájáruljanak kétoldalú kapcsolataik fejlődéséhez,

— abban a meggyőződésükben, hogy az együttműködés a bűnözés, különösen a szervezett bűnözés, a kábítószeres tiltott forgalma és a terrorizmus elleni harcban, valamint ezek hatásos megakadályozásában lényeges jelentőséggel bír,

— azzal a célkitűzéssel, hogy fokozzák közös erőfeszítéseiket a terrorizmus elleni harcban,

— egyeztetni kívánva a nemzetközi szervezett bűnözés elleni akcióikat,

figyelemmel az e tárgyban általuk megkötött nemzetközi szerződésekben foglaltakra az alábbiakban állapodtak meg:

1. Cikk

(1) A Szerződő Felek, az országai jogszabályaiban foglalt rendelkezésekre figyelemmel, együttműködnek a terrorizmus, a kábítószer tiltott forgalma és a szervezett bűnözés megelőzésében, megakadályozásában és a bűnüldözésben.

(2) A Szerződő Felek különösen azokban az esetekben működnek együtt, amelyekben a bűncselekmények vagy azok előkészületei az egyik Szerződő Fél országának felségterületén valósulnak meg, és adatok utalnak a másik Fél országának felségterületére.

2. Cikk

A terrorizmus leküzdésére a Szerződő Felek, országai jogszabályai alapján és ezen Megállapodás rendelkezéseinek figyelembevételével ismereteket és adatokat cserélnek:

1. a tervezett vagy elkövetett terrorakciókról, a részt vevő személyekről, a végrehajtás módjáról és a végrehajtás eszközeiről;

2. azokról a terrorista csoportosulásokról, illetve azok tagjairól, amelyek a cselekményeiket a másik Szerződő Fél országának területén, annak hátrányára, érdekei ellen tervezik, hajtják, illetve hajtották végre.

3. Cikk

A kábítószeres és pszichotrop anyagok, valamint prekurzorok tiltott termesztésének, kinyerésének, előállításának, behozatalának, kivitelének és átszállításának, továbbá jogellenes forgalmazásának megakadályozására a Szerződő Felek — országai jogszabályaiban foglaltakra tekintettel — különösen az alábbi módon folytatják együttműködésüket:

1. közlik egymással a kábítószer tiltott előállításában és kereskedelmében részt vevő személyek, e személyek rejtékhelyeinek és szállítóeszközeinek adatait, elkövetési módszereit, a kábítószeres és pszichotrop anyagok származási és rendeltetési helyeit, valamint az ilyen bűncselekmények, különleges részleteit, amennyiben ez a bűncselekmény megakadályozásához vagy a közrendet súlyosan veszélyeztető bűncselekmény elhárításához szükséges;

2. közlik egymással a tiltott nemzetközi forgalmazás szokásos módszereiről szerzett és egyéb idevonatkozó ismereteiket;

3. kicserélik a kábítószer-bűnözésre vonatkozó kriminális és kriminológiai kutatási eredményeiket;

4. a Szerződő Felek bármelyikének kérésére mintákat bocsátanak egymás rendelkezésére növényi vagy szintetikus eredetű kábítószeres anyagokból, pszichotrop anyagokból;

5. kicserélik egymással a kábítószeres, pszichotrop anyagok és prekursorok törvényes forgalmazásának ellenőrzésével kapcsolatos tapasztalataikat, tekintettel az azzal való visszaélés lehetőségeire;

6. a Szerződő Felek országaik jogszabályi rendelkezései által megengedett módon, összehangoltan rendőri intézkedéseket foganatosítanak a tiltott kábítószeres és pszichotrop anyagok tiltott előállításának és forgalmának megakadályozására.

4. Cikk

A Szerződő Felek együttműködve a bűnözés, különösen a szervezett bűnözés felderítésében, megakadályozásában:

1. közlik egymással a szervezett bűnözésben résztvevők adatait, a tettesek kapcsolataira vonatkozó adatokat, a bűnöző szervezetek és bűnöző csoportok felépítéséről szóló ismereteiket, a típusos tettes- és csoportmagatartást, a tényállásokat, különösen az elkövetés idejét, helyét, módját, a megtámadott objektumokat, a különleges körülményeket, valamint a megsértett büntető jogszabályokat és a megtett intézkedéseket, amennyiben ez a bűncselekmények megelőzéséhez, megakadályozásához szükséges;

2. megkeresésre — a megkeresett Szerződő Fél országa jogszabályainak keretei között — intézkedéseket foganatosítanak;

3. a felderítés és a nyomozás során egyeztetett rendőri intézkedéseket tesznek, személyi, tárgyi és szervezési támogatást nyújtanak egymásnak;

4. adatokat és tapasztalatokat cserélnek a nemzetközi bűnözés elkövetési módszereiről, új formáiról;

5. kicserélik a kriminalisztikai és kriminológiai, valamint egyéb bűnügyi vonatkozású kutatási eredményeiket, kölcsönösen tájékoztatják egymást a nyomozások gyakorlatáról, munkamódszereik és eszközeik alkalmazásáról;

6. kérelemre egymás rendelkezésére bocsátják ismereteiket vagy mintákat azokról a tárgyakról, amelyek bűncselekményekből származnak, továbbá amelyekkel bűncselekményeket követtek el;

7. kölcsönösen szakembereket küldenek egymáshoz szakmai képzésre, továbbképzésre, a bűnözéssel szemben alkalmazott eszközök és módszerek, a krimináltechnika korszerű eredményeinek kölcsönös megismerése céljából;

8. szükség szerint munkatalálkozókat szerveznek az összehangolt intézkedések előkészítésére és végrehajtásuk elősegítésére.

5. Cikk

A Szerződő Felek együttműködése kiterjed továbbá az alábbi információk cseréjére:

1. a jelen Megállapodás tárgyát képező bűncselekményekkel kapcsolatos jogi szabályozásra;

2. a bűncselekménnyel szerzett haszonra;

3. a külföldiekéről szóló jogi szabályozásra és az illegális migrációra vonatkozó tapasztalatokra.

6. Cikk

(1) A Szerződő Felek felhatalmazzák: a Magyar Köztársaság részéről a belügyminisztert, a népjóléti minisztert, az országos rendőrfőkapitányt, a Vám- és Pénzügyőrség országos parancsnokát, a Határőrség országos parancsnokát, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat felügyelő tárca nélküli minisztert; a Lengyel Köztársaság részéről a belügyminisztert, az egészségügyi és népjóléti minisztert, az országos rendőrfőkapitányt, az Országos Vámhivatal elnökét, a Határőrség országos parancsnokát, az Államvédelmi Hivatal elnökét, hogysaját hatáskörükben és illetékességi területükön e Megállapodásban foglaltak végrehajtása érdekében közvetlenül együttműködjenek. Az együttműködés konkrét területeit és a kapcsolattartás módját együttműködési jegyzőkönyvben rögzíthetik.

(2) Eltérő megállapodás hiányában az együttműködő szervek közötti kapcsolat és információcsere angol nyelven történik.

7. Cikk

Az együttműködés során átadott, személyes adatok védelmére a Szerződő Felek hatályos jogszabályainak figyelembevételével a következőket kell alkalmazni:

1. A fogadó Fél az adatokat csak az átadó Fél által megadott célra és az általa közölt feltételekkel használhatja fel.

2. Az átadó Fél kérésére a fogadó Fél tájékoztatást nyújt az átadott adatok felhasználásáról és az ezáltal elért eredményekről.

3. A személyes adatokat kizárólag a bűnüldöző hatóságoknak és a terrorizmus, a kábítószer és a szervezett bűnözés elleni harcban illetékes szervezeteknek szabad átadni. Az adatok továbbadása más hatóságoknak csak az átadó hatóság előzetes engedélyével történhet.

4. Az átadó Fél köteles az átadandó adatok helyességéről meggyőzni, valamint arról, hogy az átadás szükségszerű-e és arányban áll-e az átadás céljával. Emellett meg kell tartani a másik Fél nemzeti jogszabályaiban meghatározott, az adatok átadásának korlátozására vonatkozó előírásokat. Ha bebizonyosodik, hogy téves vagy át nem adható adatok is átadásra kerültek, úgy erről a tényről a fogadó Felet haladéktalanul értesíteni kell. A fogadó Fél köteles a helyesbítést átvezetni, a téves vagy át nem adható adatot azonnal megsemmisíteni.

5. A jogosult személy számára, kérésére, felvilágosítást kell adni a személyéről vezetett adatokról és azok tervezett felhasználásáról. Ez a felvilágosítási kötelezettség nem áll fenn, ha az adott ország jogszabályai ezt nem teszik kötelezővé. A személyes adatokról történő felvilágosítás adásánál annak a Félnek a nemzeti jogszabályai az irányadóak, amely az adatokat átadja.

6. Az átadó Fél az átadásakor közli a saját jogszabályai-ban meghatározott érvényes adattörlési határidőket. Ezekről függetlenül az átadott személyes adatokat a szükségesség megszűnésekor törölni kell. Az átvett adat törléséről, annak okáról az átadó Felet azzal egy időben értesíteni kell. Az átvett adatot a jelen Megállapodás megszűnésekor azonnal törölni kell.

7. Az adatkezeléssel megbízott szervek kötelesek a személyes adatok átadásáról, átvételéről és törléséről nyilvántartást vezetni, és ezen adatokat védeni az illetéktelen hozzáférés, változtatás és nyilvánosságra hozatal ellen.

8. Cikk

(1) A Szerződő Felek biztosítják bármelyik Szerződő Fél által átadott minősített adatok védelmét, amennyiben azok az átadó ország jogszabályai értelmében titkosnak minősülnek.

(2) A jelen Megállapodás értelmében átadott anyagok, adatok és technikai eszközök harmadik ország részére történő továbbadása csak az átadó Szerződő Fél illetékes szervének hozzájárulásával lehetséges.

9. Cikk

(1) A Szerződő Felek a jelen Megállapodásban szabályozott együttműködés elősegítésére és értékelésére vegyes bizottságot állítanak fel hét-hét személy részvételével. A Szerződő Felek a vegyes bizottság összetételéről diplomáciai úton tájékoztatják egymást.

(2) A vegyes bizottság két évente legalább egyszer ülést tart. Bármelyik Szerződő Fél kezdeményezésére a vegyes bizottság bármikor összehívható. A bizottság a Magyar Köztársaságban és a Lengyel Köztársaságban felváltva tartja üléseit.

10. Cikk

Bármelyik Szerződő Fél a megkeresés teljesítését, illetve az együttműködést, a segítségnyújtást részben vagy egészben megtagadhatja, vagy azt bizonyos feltételektől

függővé teheti, ha az saját országa jogszabályainak érvényesülését, a biztonságát avagy más lényeges érdekeit veszélyezteti, illetőleg ellentétes jogszabályaival.

11. Cikk

A Szerződő Felek felhatalmazzák belügyminisztereiket, hogy kölcsönösen jelöljenek ki egy-egy személyt, akik a másik Szerződő Fél országos hatáskörű szerveivel tartják a kapcsolatot.

12. Cikk

A jelen Megállapodás rendelkezései nem érintik a Magyar Köztársaság és a Lengyel Köztársaság által kötött egyéb nemzetközi szerződéseket.

13. Cikk

(1) A jelen Megállapodás — a Szerződő Felek belső jogi előírásai szerint — jóváhagyásra szorul. A jelen Megállapodás a jóváhagyásról szóló későbbi diplomáciai jegyzék kézhezvételét követő 30. napon lép hatályba.

(2) A Szerződő Felek ezt a Megállapodást határozatlan időre kötik. A jelen Megállapodást bármelyik Szerződő Fél diplomáciai úton felmondhatja. A felmondás attól az időponttól számított hat hónap elteltével lép hatályba, amikor az a másik Félhez megérkezett.

Készült Varsóban, az 1996. év május hónap 15. napján, két eredeti példányban magyar és lengyel nyelven, mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles.

A Magyar Köztársaság Kormánya nevében:	A Lengyel Köztársaság Kormánya nevében:’’
---	--

3. §

(1) E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, rendelkezéseit azonban 1998. május 14. napjától kell alkalmazni.

(2) E rendelet végrehajtásáról a belügyminiszter, az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter, a pénzügyminiszter és a népjóléti miniszter gondoskodik.

Horn Gyula s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 89/1998. (V. 8.) Korm. rendelete

a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség szervezetéről, feladat- és hatásköréről, valamint a fogyasztóvédelmi bírság felhasználásáról

A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) 55. §-ának *f*) és *h*) pontjaiban kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

1. §

(1) A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség (a továbbiakban: Főfelügyelőség) önálló feladat- és hatáskörrel rendelkező központi hivatal, amelynek irányítására a Kormány az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi minisztert (a továbbiakban: miniszter) jelöli ki.

(2) A miniszter irányítási és felügyeleti jogkörében

a) kinevezi a Főfelügyelőség főigazgatóját, és gyakorolja felette a munkáltatói jogokat,

b) jóváhagyja a Főfelügyelőség szervezeti és működési szabályzatát, valamint a Főfelügyelőség éves munkaprogramját,

c) ellenőrzi és beszámoltatja a főigazgatót.

2. §

A Főfelügyelőség és a megyei (fővárosi) közigazgatási hivatalok szervezetében igazgatási szervként működő megyei (fővárosi) fogyasztóvédelmi felügyelőségek (a továbbiakban: felügyelőség) a külön jogszabályban megállapított jogkörükben szabálysértési hatóságként járnak el. Fogyasztóvédelemmel kapcsolatos bűncselekmény vagy a hatáskörükbe nem tartozó szabálysértés gyanúja esetén jelentést tesznek az ügyben eljárni jogosult hatóságnál.

3. §

(1) A Főfelügyelőség főigazgatója a felügyelőség szakmai irányítása keretében:

a) ellenőrzi az ágazati szakmai követelmények érvényesülését;

b) utasíthatja a felügyelőség vezetőjét annak a hatáskörébe tartozó ügyekben, kivéve a hatósági jogkörébe tartozó ügyeket;

c) összehangolja a felügyelőségek vizsgálatait, valamint megszervezi a miniszter által jóváhagyott munkaprogramban meghatározott regionális és országos vizsgálatokat. A több megyét vagy a fogyasztók széles körét érintő vizsgálatok elvégzéséről és tapasztalatairól a felügyelőségek a főigazgatót tájékoztatják.

(2) A felügyelőség határozata ellen benyújtott fellebbezést a Főfelügyelőség főigazgatója bírálja el.

4. §

(1) A Főfelügyelőség és a felügyelőségek feladat- és hatásköre az Fgytv. 43. §-ában foglaltakon kívül kiterjed:

a) a jogszabályban más szervek hatáskörébe utalt fogyasztóvédelmi feladat- és hatáskörök kivételével mindazon tevékenységekre vonatkozó jogszabályi és hatósági előírások megtartására, amelyek a fogyasztókat érintik,

b) az áruk forgalmazására és a szolgáltatások nyújtására vonatkozó jogszabályi, hatósági előírások megtartására,

c) az áruk és szolgáltatások minőségére, a megfelelő tanúsítására vonatkozó előírások megtartására, a fogyasztók minőségi kifogásainak és panaszainak intézésére,

d) az áru mérésére — ideértve a mérőeszköz hitelességét is —, elszámolására, valamint a kiállított számla, illetve nyugta helyességére,

e) a hatósági árakra vonatkozó rendelkezések megtartására,

f) a fogyasztók tájékoztatására vonatkozó jogszabályi előírások teljesítésére, továbbá

g) a közterületi árusítás jogszerűségének ellenőrzésére,

h) mindazokra, amit külön jogszabály feladat- és hatáskörükbe utal.

(2) Ha a Főfelügyelőség vagy a felügyelőség megállapítja, hogy az ügy elbírálása jogszabály alapján más szerv feladat- és hatáskörébe tartozik, megkeresi az eljárásra jogosult hatóságot.

5. §

A felügyelőség elsőfokú, a Főfelügyelőség másodfokú hatáskörében eljárva (a továbbiakban együtt: eljáró hatóság) — ha törvény eltérően nem rendelkezik — eljárása során jogosult:

a) belépni az ellenőrzése alá tartozó tevékenységek gyakorlására szolgáló valamennyi helyiségbe, telephelyre, valamint a szolgáltatás nyújtásának helyére, akadályoztatása esetén a rendőrség igénybevétele,

b) az ellenőrzéshez szükséges nyilvántartások megtekintésére, azokról másolatok készítésére,

c) az ellenőrzéssel összefüggésben hang- és képfelvétel készítésére, amelyet csak a hatósági eljárásban használhat fel.

6. §

(1) Az eljáró hatóság — az Fgytv. 47. §-ában foglaltakkal összhangban — eljárása során jogosult

a) a mennyiségi, minőségi kifogás alá eső, valamint az engedélyhez kötött áru forgalmazása esetén, az engedély nélkül forgalomba hozott áru forgalmazását, illetve az engedélyhez kötött szolgáltatás esetén az engedély nélkül nyújtott szolgáltatás nyújtását megtiltani, vagy feltételhez kötni,

b) a nem hitelesített, illetve lejárt hitelességű mérőeszköz vagy hamis mérőeszköz használatát megtiltani, és a használatból kivonni,

c) az ellenőrzés vagy a vizsgálat során észlelt hibák, hiányosságok megszüntetésére kötelezni az azért felelős személyt, aki 15 napon belül köteles az eljáró hatóságot a megtett intézkedéséről értesíteni,

d) az áruk és a szolgáltatások biztonságosságáról és az ezzel kapcsolatos piacfelügyeleti eljárásról szóló jogszabályban meghatározott intézkedéseket megtenni.

(2) Az eljáró hatóság javaslatot tesz a hatósági ár megállapítójánál a szükséges intézkedések megtételére, ha ellenőrzése során a hatósági árakra vonatkozó rendelkezések megsértését észleli.

(3) Az eljáró hatóság — a külön jogszabályban foglalt rendelkezéseknek megfelelően — jogosult pert indítani.

(4) Az ellenőrzés során az eljáró hatóság által vett minta vizsgálatának költsége az ellenőrzöttet terheli, ha a minta az előírt követelményeknek nem felel meg.

(5) Az eljáró hatóság megtiltja vagy feltételhez köti annak a reklámnak, illetve támogatott műsorszámnak a közzétételét, amelyik a reklámozásra vagy a támogatásra vonatkozó előírásokat megsérti. Ebben az esetben az eljáró hatóság bírság kiszabására is jogosult.

7. §

(1) Az eljáró hatóság ellenőrzésében, vizsgálatában nem vehet részt, illetőleg nem járhat el az, aki az eljárásban érdekelt, vagy ha az ellenőrzött személyek közeli hozzátartozója [Ptk. 685. § b) pont], továbbá az sem, akitől az ügy tárgyilagos részrehajlás nélküli megítélése egyéb okból nem várható el.

(2) A fogyasztói érdekek képviseletét ellátó társadalmi szervezet (a továbbiakban: társadalmi szervezet), valamint a gazdasági kamara képviselője a fogyasztóvédelmi vizsgálatokban, ellenőrzésekben részt vehet, a társadalmi szervezet képviselője azonban az üzleti titkot képező nyilvánosságokba nem tekinthet be.

8. §

(1) Az eljáró hatóság által hatósági jogkörben kiszabott szabálysértési pénzbírságot (helyszíni bírságot), végrehajtási bírságot és eljárási költséget a Főfelügyelőség számlájára kell befizetni. A Főfelügyelőség a szabálysértési eljárás alapján öt megillető eljárási költség kivételével a befolyt összeg 35%-át közvetlenül, 25%-át a Belügyminisztérium fejezeti kezelésű előirányzat-felhasználási keretszámlájára történő befizetéssel a felügyelőségek a (2) bekezdésben meghatározott feladatok ellátására fordítják, 40%-át a központi költségvetés javára fizeti be.

(2) A Főfelügyelőség és a felügyelőség az (1) bekezdés szerinti összeget, valamint a Főfelügyelőség, a felügyelőség és a társadalmi szervezetek a kiszabott és befizetett fogyasztóvédelmi bírság összegét

a) a fogyasztók tájékoztatását szolgáló vizsgálatok elvégzésére (megkülönböztető jelölések odaítélése, termékösszehasonlító vizsgálatok) és a vizsgálatok eredményének közzétételére, a vizsgálati és ellenőrzési módszerek fejlesztésére, laboratóriumok korszerűsítésére, fogyasztóvédelmi tárgyú kutatási tevékenységre, valamint, szakértői, oktatói és kiadói tevékenységek folytatására,

b) a felügyelőségek szakmai irányítására, köztisztviselőinek továbbképzésére,

c) a fogyasztói jogok érvényesítésére,

d) a békéltető testület tevékenységének támogatására, tagjainak képzésére,

e) az ügyfélszolgálatnál foglalkoztatottak oktatására,

f) a fogyasztók tájékoztatására, a fogyasztók részére hasznos ismeretek terjesztése érdekében az ellenőrzések gyakorlati tapasztalatainak tömegkommunikációs eszközök útján történő közzétételére,

g) az iskolán kívüli fogyasztóvédelmi oktatás támogatására,

h) a fogyasztói jogokat ismertető kiadványok megjelenítésére,

i) a társadalmi szervezetek működésének támogatására használják fel.

(3) A Főfelügyelőség és a felügyelőségek a befolyt bírság összeget működési és személyi kiadásokra nem használhatják fel.

9. §

(1) Az Fgytv. 48. §-ában foglaltak alapján kiszabott és befizetett fogyasztóvédelmi bírságból

a) a felügyelőségek 20% -ban,

b) a Főfelügyelőség 15% -ban,

c) a társadalmi szervezetek 30% -ban

részesülnek.

(2) A befolyt fogyasztóvédelmi bírság 35%-át a központi költségvetés javára kell befizetni.

(3) Az (1) bekezdés *c*) pontja szerint elkülönített összeget a Főfelügyelőség az Ipari, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Minisztérium fejezeti költségvetése javára befizeti, amelyet a fejezeti kezelési előirányzat kiegészítő forrásaként kell kezelni. A társadalmi szervezetek cél előirányzatból történő támogatásáról külön jogszabály rendelkezik.

10. §

(1) Ez a rendelet a 8. § (1) bekezdésében foglaltak kivételével a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, azzal, hogy rendelkezéseit a hatálybalépése után indult ügyekben kell alkalmazni. A 8. § (1) bekezdése 1999. január 1. napján lép hatályba.

(2) A rendelet hatálybalépésével egyidejűleg 7. §-ának (4) bekezdése kivételével hatályát veszti a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőségről szóló 95/1991. (VII. 23.) Korm. rendelet, valamint az azt módosító 129/1992. (IX. 3.) Korm. rendelet, a 82/1995. (VII. 6.) Korm. rendelet, a 78/1996. (VI. 4.) Korm. rendelet és a 199/1996. (XII. 22.) Korm. rendelet. A 7. § (4) bekezdése 1999. január 1. napján lép hatályba.

Horn Gyula s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 90/1998. (V. 8.) Korm. rendelete

a felsőoktatási tanulmányi pontrendszer (kreditrendszer) bevezetéséről és az intézményi tanulmányi pontrendszerek egységes nyilvántartásáról

A Kormány a felsőoktatásról szóló, többször módosított 1993. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Ftv.) 124/D. §-ának *b*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

Az intézményi tanulmányi pontrendszerekre és azok nyilvántartására vonatkozó általános szabályok

1. §

(1) E rendelet értelmében az állami és az államilag elismert nem állami (egyházi, magán stb.) felsőoktatási intézmények által folytatott, akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzésben, alapképzésben és kiegészítő alapképzésben, szakirányú továbbképzésben, doktori, illetve mesterképzésben, valamennyi képzési formában, il-

letve tagozaton a végzettséget, szakképzettséget igazoló oklevél megszerzésének feltételül előírt minden munkaidő-ráfordítással járó tanulmányi követelmény teljesítését tanulmányi pontokban (kreditekben) mérik.

(2) A Kormány az országban folyó felsőoktatási tanulmányok azonos szempontok alapján történő nyilvántartása, az intézményen belüli és intézmények közötti nagyobb hallgatói mozgásszabadság és a különböző szintű szakok egymáshoz illeszkedésének elősegítése, a tanulmányi pontok (kreditek) szakos képzésben történő elismerése érdekében országos kreditnyilvántartás létrehozását rendeli el, melyet az e rendelet 11. §-ának rendelkezései szerint az Országos Kredittanács Irodája (a továbbiakban: OKTI) vezet.

(3) Az országos kreditnyilvántartás az országosan egységes rendszerbe átszámított intézményi tanulmányi pontrendszerek nyilvántartására szolgál.

(4) Az országos nyilvántartás szempontjából a tanulmányi pontok (kreditek) mennyisége azon — a hazai és nemzetközi tapasztalatok figyelembevételével kialakított becslés alapján számított — összes hallgatói tanulmányi munkaidőn alapul, amely egy átlagos képességű hallgatótól a tanulmányok teljesítése érdekében elvárható. A tanulmányi pontokban kifejezett összes hallgatói tanulmányi munkaidő mind a tanórákat, mind az egyéni hallgatói tanulmányi munkaórákat tartalmazza. Tanulmányi pont (kredit) csak egész szám lehet.

(5) Az országos kreditnyilvántartás rendszerében egy tanulmányi pont (kredit) megszerzése 30 hallgatói tanulmányi munkaóra teljesítését feltételezi. Egy tanév teljesítéseként átlagosan 60 tanulmányi pont (kredit) számolható el.

(6) A hallgatói tanulmányi munkaórák abban az esetben eredményeznek tanulmányi pontot (kreditet), ha azok eredményességéről a hallgató számot tud adni, azaz az intézményi szabályzatban meghatározott értékelési eljárás során megfelelt, illetve legalább elégséges eredményt ért el. A tanulmányi pontok (kreditek) országos nyilvántartásában a követelmények teljesítésének minősítéséhez (éremjegyhez) tanulmányi pont (kredit) nem rendelhető.

(7) A hallgató — ha az intézményi szabályzat ennél szigorúbb előírást nem tartalmaz — a következő tanulmányi időszakra akkor is beiratkozhat, ha az előző szemeszterben megszerzhető tanulmányi pontoknak csak egy részét teljesítette, vagy a tanulmányi szabályzatban meghatározott követelmények szerinti tanulmányi pontokat az adott szemeszterre már korábban megszerezte. Intézményi szabályzat rendelkezhet úgy, hogy egy adott szemeszterben meg nem szerzett tanulmányi pontok a tanév végéig, illetve egy adott tanulmányi modul, illetve tantárgycsoport befejezéséig teljesíthetők.

(8) A finanszírozás mindenkori szabályai határozzák meg azt, hogy — államilag finanszírozott hallgató esetében — az állam a hallgató tanulmányait mennyi ideig finanszí-

rozza, az intézmény szabályzata pedig azt, hogy a hallgató tanulmányai során legfeljebb hány szemeszterre iratkozhat be.

2. §

(1) A felsőoktatási intézmény köteles elismerni a vele hallgatói jogviszonyban állók olyan tanulmányi pontjait (kreditjeit), amelyeket a hallgató olyan intézményben szerzett, amellyel a beszámító intézmény tanulmányi pontok egyenértékűségére vonatkozó egyezményt kötött; amelynek a tanulmányi pontjait (kreditjeit) az intézmény egyoldalúan elismerte, vagy amelyek beszámítását jogszabály írja elő. A kredit-átszámításból származó töredék-kreditek összegezhethők, de egész számú kreditre számításal nem egészíthetők ki.

(2) Egy meghatározott tanulmányi követelmény teljesítéséért csak egy alkalommal adható tanulmányi pont (kredit), de az elismert tanulmányi pontok (kreditek) más szak(ok)on való szakképzettség megszerzése szempontjából beszámíthatók.

(3) Az Ftv. 84. §-ának (2) bekezdése szerinti magasabb képzési szintre az a hallgató juthat tovább, aki az alacsonyabb képzési szint követelményeinek tanulmányi pontjait (kreditjeit) már megszerezte. Az alacsonyabb képzési szinten megszerzett azon tanulmányi pontokat (krediteket), amelyek a magasabb képzési szint követelményeit is kielégítik, el kell ismerni. Doktori képzésben a doktori szabályzat által elismert tanulmányok számíthatók be kreditként.

A képesítési követelmények és az országos kreditrendszer

3. §

(1) Az Ftv. 86. §-ának rendelkezései alapján a képesítési követelmények — e rendelet 1. §-ának keretei között és számítási módja szerint — határozzák meg, hogy egy adott szakon a végzettség, illetve szakképzettség megszerzéséhez legkevesebb hány tanulmányi pont (kredit) szükséges, illetve e keretek között legfeljebb hány tanulmányi pont (kredit) ismerhető el. A magyar felsőoktatásban végzettséget igazoló oklevél megszerzéséhez:

- a) főiskolai végzettség esetén legalább 180,
- b) egyetemi végzettség esetén pedig legalább 270

tanulmányi pontot (kreditet) kell teljesíteni.

(2) Egyes szakokon a képesítési követelményekben előírt képzési idővel arányosan az (1) bekezdésben meghatározott mértéket meghaladó további tanulmányi pontok (kreditek) rendelhetők.

(3) Az akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzésben végzett tanulmányokból főiskolai, illetve egyetemi szintű képzésbe legfeljebb 60 tanulmányi pont (kredit)

számítható be, függetlenül attól, hogy azok megszerzésére hallgatói vagy tanulói jogviszonyban került sor.

(4) A tanári modul képesítési követelményeinek teljesítéséhez legkevesebb 60 tanulmányi pont (kredit) megszerzése szükséges. A kiegészítő alapképzésben 120, szakirányú továbbképzésben 120—180, a doktori képzésben pedig legkevesebb 180 tanulmányi pont (kredit) teljesítése szükséges.

(5) Az általános értelmiségképző tárgyak tanulmányi pontjainak (kreditjeinek) száma az egyes szakok képesítési követelményeiben meghatározott tanulmányi pontok (kreditek) 20%-át nem haladhatja meg, 10%-ánál azonban kisebb arányt sem képviselhet.

4. §

(1) Az intézmény köteles biztosítani, hogy a hallgató tanulmányai során, legalább az adott szakra előírt tanulmányi pontok (kreditek) mennyiségét egyharmadával meghaladó, tanulmányi pont megszerzésére alkalmas tantárgyat vehessen fel. A hallgató e tanulmányokat egy másik intézményben, illetve egy másik szak képesítési követelményeiben meghatározott ismeretkörök, tantárgyak közül is választhatja. Ezen ismeretek megszerzését — tanulmányi pontot (kreditet) eredményező teljesítésük esetén — az oklevél mellékletében fel kell tüntetni.

(2) Ha a hallgató a képesítési követelményekben előírt, az oklevél megszerzéséhez szükséges tanulmányi pontokat (krediteket) a képesítési követelményekben meghatározott képzési időnél hamarabb megszerzi, részére az Ftv. 85. §-ában az adott képzési szintre előírt minimális képzési idő után adható ki az oklevél.

(3) Újabb szakon a szakképzettség megszerzése érdekében, a szak képesítési követelményei alapján meghatározott, teljesített és beszámított tanulmányi pontok (kreditek) után a képzési idő lerövidíthető. Főiskolai szintű képzés tanulmányi ideje legfeljebb egy évvel rövidíthető le, ha a beszámított tanulmányi pontok (kreditek) száma legalább 60. Egyetemi szintű képzés legalább 60 tanulmányi pont (kredit) beszámítása esetén legfeljebb egy évvel, 120 tanulmányi pont (kredit) beszámítása esetén pedig legfeljebb további egy évvel rövidíthető le.

5. §

(1) Ha az egyes szakok képesítési követelményei tantervi egységekből (a továbbiakban: modul) épülnek fel, meg kell határozni, hogy az egyes modulok a szakképzettség megszerzésén belül hány tanulmányi pontot (kreditet) képviselnek.

(2) Ha az szakmailag indokolt és lehetséges, egyes szakokon belül a képzés olyan, a végzettség, illetve szakkép-

zettség megszerzése szempontjából lényeges alapozó modulra vagy modulokra épülhet rá, amelyekből több szak-képzettséget, illetve végzettséget nyújtó szak irányában történő elágazás lehetséges.

(3) A szakmodul(ok)ra való továbblépés csak az alapozó modul(ok) elvégzése után lehetséges. Szakmodul első-sorban az adott szak indítására engedéllyel rendelkező felsőoktatási intézményben létező alapozó modul(ok)ra építhető, kivéve, ha a szakindítási engedély kifejezetten megjelöli azon szakok és az azokon képzést folytató intézmények alapozó modulját vagy moduljait, amelyeket a szakindítást kérő intézmény saját szakmoduljához előképzettségként elfogad, és meghatározott tanulmányi pontként (kreditként) az általa nyújtott végzettségbe, szakképzettségbe beszámít.

(4) Új szakképzettséget eredményező szakok képesítési követelményei olyan szakmodulok kidolgozásával is meghatározhatók, amelyek több más szak alapozó tantárgyaira és moduljaira is ráépíthetők.

(5) Az adott szak szempontjából általános ismereteket nyújtó alapozó tantárgyak, illetve modulok aránya a képzésen belül az egyharmados arányt nem haladhatja meg.

(6) A szakmodulra a hallgatók intézményen belül az intézményi szabályzat által meghatározott módon léphetnek tovább, más intézmény szakmoduljára pedig abban az esetben, ha átjelentkezésüket a befogadó intézmény elfogadja, illetve a szakmodul tárgyainak hallgatását számukra tanulmányi pontok (kreditek) szerzésére alkalmas módon lehetővé teszi.

(7) Egy adott szakon való végzettség és szakképzettség megszerzése szempontjából az egymást helyettesíteni képes tantárgyakból, illetve modulokból szerzett tanulmányi pontokat az intézmény intézményen belül köteles elismerni, intézmények közötti viszonylatban pedig akkor, ha annak finanszírozási feltételeit az intézmények közötti tanulmányi pontok (kreditek) egyenértékűségére vonatkozó egyezmények a hallgatók cseréje révén biztosítják, illetve ha a hallgató a más intézménybe való áthallgatás költségeit biztosítani tudja, vagy azt a befogadó intézmény átvállalja.

6. §

(1) A képesítési követelmények rendelkeznek arról, hogy az adott szakon szerzhető végzettség és szakképzettség szempontjából mely tantárgyak, ismeretkörök minősülnek általános értelmiségképző tárgyakkal. Nem minősíthető e körbe eső tantárgynak olyan tárgy, mely az adott szakon szerzhető végzettség szempontjából meghatározó jelentőségű, vagy épp annak lényegét adja.

(2) A képesítési követelményekben kell rendelkezni a szigorlatok szakonkénti számáról, a szigorlat, a szakdolgozat, diplomamunka teljesítésének tanulmányi pontokban (kreditekben) meghatározott követelményeiről.

Az intézményi tanulmányi pontrendszer létrehozásának és nyilvántartásba vételének szabályai

7. §

(1) Az e rendeletben foglalt, valamint a képesítési követelményekben meghatározott keretek között az intézmények határozzák meg, hogy az általuk folytatott, végzettséget, illetve szakképzettséget eredményező képzések tantervi követelményeinek eredményes teljesítéséhez tantárgyanként, illetve tantárgycsoportonként, modulonkénti, szemeszterenkénti, tanévenkénti bontásban hány tanulmányi pontot rendelnek (a továbbiakban: intézményi tanulmányi pontrendszer).

(2) A tanulmányi pontok megszerzéséhez szükségesként meghatározott egyéni hallgatói tanulmányi munkaóra aránya nem haladhatja meg a tanórák számának nappali tagozaton a háromszorosát, esti tagozaton a négyszeresét, levelező tagozaton a hatszorosát, távoktatásban a tízszeresét. A tanórák és az egyéni hallgatói tanulmányi munkaórák arányát annak szem előtt tartásával kell meghatározni, hogy a hallgatók összerhelése a törvényes munkaidő mindenkor mértékéhez igazodjon.

(3) A tanórának és az egyéni hallgatói tanulmányi munkaóráknak az e § (2) bekezdésében meghatározott arányát csak olyan intézmény érvényesítheti tanulmányi pontrendszerében, melynél az egyéni hallgatói tanulmányi munka feltételei (így különösen: könyvtár, internet-hozzáférés, gyakorló lehetőség) biztosítottak. E feltételek megteremtéséig nappali tagozaton a heti tanórák mennyiségét — a képesítési követelményekben meghatározottak függvényében — heti 25 óránál alacsonyabban meghatározni csak abban az esetben lehet, ha az intézmény bizonyítani tudja, hogy hallgatói számára az egyéni hallgatói tanulmányi munka feltételeit egyéb módon biztosítja.

(4) Az intézményi tanulmányi pontrendszer kidolgozását és bevezetését az informatikai fejlesztési, az intézményi integrációt elősegítő és más pályázati rendszerekben prioritásként kell kezelni.

(5) Az intézmény e rendelet szerint kiegészített tanulmányi és vizsgaszabályzatában, valamint ahhoz igazodó tanterveiben az országos kreditrendszertől eltérő pontrendszert is érvényesíthet, de annak az országos kreditrendszerre való átszámíthatóságát biztosítania kell, és az átszámítás módját szabályzatában meg kell határozni. Intézményen belül azonos kredittarifát kell alkalmazni. Az intézményi kredittarifa csak az országos kredittarifa többszöröse lehet.

(6) Az egyes szakokhoz e rendelet alapján ki-, illetve átdolgozott, a követelményeket tanulmányi pontokban is meghatározó tanterveknek tartalmazniuk kell:

a) a tantervek szervezési elveitől függő tárgyak, modulok és vizsgák struktúráját;

b) a tantárgyakhoz, illetve modulokhoz rendelt tanulmányi pontokat;

c) az egyes tantárgyak, tantárgycsoportok, modulok megkezdésének, elvégzésének, folytatásának feltételeit;

d) a végzettség és szakképzettség megszerzéséhez az adott intézményben teljesíthető (elfogadott) tanulmányi pontok legmagasabb számát;

e) doktori képzésben a doktoranduszok önálló kutatómunkájához rendelkezhető tanulmányi pontok számát.

(7) A követelményeket tanulmányi pontokban is meghatározó tantervek ki-, illetve átdolgozása során — a képesítési követelmények keretei között — az intézmény meghatározza az adott tantárgy eredményes elvégzéséhez szükséges összes hallgatói tanulmányi munkaórát, és ennek megfelelő tanulmányi pontot rendel hozzá. Tantárgyanként, illetve tantárgycsoportonként — azok meghirdetésekor — fel kell tüntetni, hogy az összes hallgatói tanulmányi munkaórán belül milyen a tanórák és az elvárt egyéni hallgatói tanulmányi munkaórák aránya.

8. §

(1) Az intézményi tanács — a tanulmányi és vizsgaszabályzat részeként — kreditszabályzatot (a továbbiakban: intézményi kreditszabályzat) készít. Az intézményi kreditszabályzatot és annak mellékleteiként: a tanulmányi pontrendszer alapján megszervezett oktatás feltételeinek megletéről szóló nyilatkozatát; az általa hazai és külföldi intézményekkel megkötött tanulmányi pontok (kreditek) egyenértékűségére vonatkozó egyezményeit megküldi a Művelődési és Közoktatási Minisztériumnak (a továbbiakban: MKM). A művelődési és közoktatási miniszter (a továbbiakban: miniszter) a szabályzatot és mellékleteit véleményezés céljából megküldi az Országos Kredit-tanácsnak (a továbbiakban: OKT). Ha az OKT észleli a szabályzat, illetve az egyenértékűsége vonatkozó egyezmények e rendelettel vagy a képesítési követelményekkel való összhangjának vagy az intézményi tanulmányi pontrendszer alapján megszervezett oktatás intézmény által megjelölt feltételeinek hiányát, kezdeményezi, hogy a miniszter az Ftv. 74. §-a (1) bekezdésének c) pontjában biztosított törvényességi felügyeleti jogkörében járjon el.

(2) Az intézményi kreditszabályzatot és mellékleteit, az azokra vonatkozó esetleges jogerős határozattal együtt nyilvántartásba vétel céljából az MKM megküldi az OKTI-nak.

(3) A Magyar Akkreditációs Bizottság (a továbbiakban: MAB) az intézményi akkreditáció során az intézményi tanulmányi pontrendszerek alapján megszervezett oktatás minőségi feltételeit is értékeli, a kreditnyilvántartásban és annak értékelésében foglaltak szem előtt tartásával. Az akkreditációs véleményeket a tanulmányi pontok egyenértékűségére vonatkozó egyezmények megkötésekor figyelembe kell venni.

(4) Az intézmény minden tanév megkezdése előtt, augusztus 15-ig köteles tájékoztatni az MKM-et az adott tanévre szóló kreditszabályzatában, illetve tanulmányi pontok egyenértékűségére vonatkozó egyezményeiben bekövetkezett módosításokról. Az éves statisztikai adatszolgáltatás keretében az intézmény az MKM számára adatokat szolgáltat a kreditnyilvántartásában szereplő, MKM által meghatározott adatokról, melyeket a statisztikai adatszolgáltatás adattovábbításra vonatkozó szabályai szerint kell átadni az OKTI részére.

9. §

(1) Az intézményi kreditszabályzatnak rendelkeznie kell:

a) a szemeszterenként kötelezően teljesítendő minimális tanulmányi pontok számáról;

b) az intézményi tanulmányi pontok megszerzésének részletes feltételeiről;

c) a végzettség, illetve szakképzettség megszerzéséhez szükséges tanulmányi ponton felül e rendelet keretei között az intézményben felvehető és teljesíthető tanulmányi pontok legmagasabb számáról;

d) a más intézményben szerzett tanulmányi pontok beszámításának feltételeiről és módjáról;

e) a tanulmányi időszakra történő beiratkozás intézményi feltételeiről (tanulmányi pontokban meghatározva);

f) a tanulmányi pontok gyűjtésének (kreditakkumuláció) intézményi szabályairól;

g) a tanulmányi pontok átváltásának, beszámításának intézményi eljárásáról és dokumentálásának módjáról;

h) az egyes képzési szinteken és szakokon megszerzett és összegyűjtött tanulmányi pontok más képzési szinteken, illetve más szakokon történő beszámításának módjáról és mértékéről;

i) az intézményi tanulmányi pontrendszerrel kapcsolatos előírások hallgatók általi megsértésének következményeiről;

j) arról, hogy a finanszírozott képzési időn túl a hallgató tanulmányait milyen feltételekkel folytathatja, illetve hogy a hallgató tanulmányai során legfeljebb hány szemeszterre iratkozhat be;

k) az intézményi tanulmányi pontrendszer nyilvántartásáról és annak karbantartásáról;

l) az intézményi tanulmányi pontrendszernek az országos kreditnyilvántartás szerinti átszámításáról.

(2) Az intézményi tanulmányi pontrendszer bevezetésével párhuzamosan az intézményben meg kell szervezni:

a) a tanóraszámok, valamint a teljesített tanulmányi pontok nyilvántartását;

b) az egyéni tanulmánytervezéshez szükséges tanulmányi tanácsadást;

c) a hallgatók tájékoztatásának módját, a tájékoztatás szervezeti rendszerét;

d) az intézmény tanulmányi tájékoztató dokumentumainak gondozását és a tanévek megkezdése előtti közzétételét;

e) a tanulmányi pontok egyenértékűségére vonatkozó egyezmények szerinti kreditátszámítás és kreditnyilvántartás módját.

(3) Az intézményi kreditszabályzatot minden év augusztus 1-jéig ki kell egészíteni az időközben bekövetkezett változásokkal, és a hallgatók számára beiratkozáskor hagyományos vagy elektronikus információhordozón hozzáférhetővé kell tenni.

Az országos kredittanácsadás és a kreditnyilvántartás intézményei

10. §

(1) A miniszter az intézményi tanulmányi pontrendszerek és kreditszabályzatok, a tanulmányi pontrendszeren alapuló tantervek, a kreditnyilvántartási rendszerek elveinek kidolgozására, az országos és intézményi kreditnyilvántartás évenkénti elemzésével és értékelésével kapcsolatos feladatok ellátására felsőoktatási szakemberekből és kutatókból, legfeljebb 15 tagból álló szakértői tanácsot (OKT) hoz létre. A hallgatók képviseletében a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának egy delegáltja tanácskozási joggal vesz részt az OKT munkájában.

(2) Az OKT közreműködik a képesítési követelményeknek az országos kreditrendszerrel való összehangba hozatalának előkészítésében, véleményezi az intézményi kreditszabályzatokat és azok e rendelet 8. §-ának (1) bekezdése szerinti mellékleteit, valamint megvizsgálhatja az intézményi tanulmányi pontrendszer működtetése feltételeinek fennállását, továbbá — a Magyar Ekvivalencia és Információs Központtal való együttműködésben — értékeli a hazai és külföldi tanulmányi pontrendszereket (kreditrendszereket) egyenértékűsíthetőségük szempontjából.

(3) Az OKT elnökét és tagjait 3 évre — a felsőoktatási testületekkel való konzultáció alapján — az egyes szakterületek és képzési szintek arányos képviseletének szem előtt tartásával a miniszter kéri fel, és adja ki részükre a megbízólevelet. Az OKT elnökének és tagjainak megbízása egy alkalommal újabb 3 évre meghosszabbítható.

(4) Az OKT tagság megszűnik:

- a) a megbízatás lejártával;
- b) a tag lemondásával;
- c) a megbízás visszavonásával;
- d) a tag halálával.

(5) A miniszter — az OKT elnökének javaslatára — visszavonja annak a tagnak a megbízását, aki a tagságából eredő kötelezettségeinek három hónapnál hosszabb időn keresztül — menthető ok nélkül — nem tesz eleget.

(6) Az OKT működésének rendjét ügyrendjében maga határozza meg. A Felsőoktatási és Tudományos Tanács (a továbbiakban: FTT) a felsőoktatási tanulmányi pontrendszer (kreditrendszer) bevezetésével és működtetésével kapcsolatos álláspontjának kialakításához az OKT-t az FTT szakbizottságaként való működésre kérheti fel.

(7) Az OKT tagjainak szakértői tevékenységükért munkavégzésükkel arányban álló tiszteletdíj jár, melyet az OKTI költségvetésében el kell különíteni. A tiszteletdíjak egységnyi mértékét évente a fenntartó állapítja meg.

(8) A miniszter az OKT-t az FTT hozzájárulásával az FTT szakbizottságává szervezheti át.

11. §

(1) A miniszter a kreditnyilvántartás rendszerének kiépítésére, valamint az országos kreditnyilvántartással kapcsolatos, e rendeletben meghatározott, továbbá az intézményi tanulmányi pontrendszerek nyilvántartásával, azok fejlesztésében való segítségnyújtással kapcsolatos feladatok ellátására létrehozza az OKTI-t.

(2) Az OKTI az OKT feladatainak ellátásához szükséges minden rendelkezésére álló információt köteles az OKT rendelkezésére bocsátani.

(3) Az OKTI vezetőjét — az FTT, a MAB és a felsőoktatási konferenciák elnökei állásfoglalásának meghallgatása után — a miniszter nevezi ki, és gyakorolja felette a munkáltatói jogokat. Az OKTI vezetője és munkatársai közalkalmazottak. Az OKTI munkatársaival kapcsolatos munkáltatói jogokat az OKTI vezetője gyakorolja.

(4) Az OKTI feladatai körében:

a) országos kredit-adatbankot működtet, amelyben nyilvántartja a hazai és külföldi intézmények tanulmányi pontrendszereit;

b) folyamatosan kapcsolatot tart az intézményekkel, az MKM-mel, az FTT-vel és a MAB-bal az intézményi tanulmányi pontrendszerek működtetése, összehangolása érdekében;

c) az országos kreditrendszer működésével kapcsolatos információkat szolgáltat a felsőoktatást irányító, illetve felügyelő kormányzati szervek, az MKM, valamint a felsőoktatási intézmények számára.

(5) Az OKTI által működtetett nyilvántartási rendszer a kormányzati szervek, felsőoktatási testületek, hazai felsőoktatási intézmények és hallgatóik számára ingyenesen hozzáférhető.

(6) Az OKTI az OKT tagjai és más szakértők bevonásával:

a) közreműködik a kreditnyilvántartás és az intézményi tanulmányi pontrendszerek kialakításában és fejlesztésében;

b) az intézményi tanulmányi pontrendszerek működését, összehangolását segítő rendszereket ismerteti, tervezi, fejleszti és bocsátja az intézmények rendelkezésére;

c) az intézményi tanulmányi pontrendszerekkel kapcsolatos szakmai, tájékoztató és segítségnyújtó kiadványokat tesz közzé, felkérésre szakértői véleményeket ad;

d) közreműködik a tanulmányi pontok (kreditek) egyenértékűségére vonatkozó egyezmények előkészítésében, különös tekintettel a nemzetközi kreditrendszerre és az ECTS-re.

(7) Az OKTI a (6) bekezdésben meghatározott tevékenységeinek ellátásáért szerződésben ellenszolgáltatást köthet ki.

(8) Az OKTI szervezeti és működési szabályzatát a miniszter hagyja jóvá.

12. §

E rendelet alkalmazásában:

a) *alapozó modul*: azon tantárgyak és ismeretek rendezett összessége, melyek elsajátítása nélkülözhetetlen más, az adott szak sajátosságait meghatározó ismeretkörök, illetve modulok szempontjából, illetve amelyekre más (szak)modulok is ráépíthetők;

b) *általános értelmiségképző tárgyak*: a felsőoktatási intézményekben egy adott szakon a végzettség és szakképzettség megszerzéséhez nem szükségképpen hozzátartozó műveltségi, a nyelvi kultúra, illetve a testkultúra területén meghirdetett tantárgyak, amelyek olyan ismeretek megszerzésére adnak lehetőséget, amelyek egy adott korszak korszerű ismeretanyagához annak ellenére hozzátartoznak, hogy a szakképzettség szempontjából legfeljebb közvetetten hasznosíthatók. Nem minősülnek az általános értelmiségképző tárgyak körébe esőnek a pedagógusképzésben a Nemzeti Alaptantervben meghatározott egyes műveltségi területek;

c) *ECTS (European Credit Transfer System)*: európai kreditátváltási rendszer, mely megkönnyíti a csatlakozó intézmények hallgatói számára az európai felsőoktatási intézmények közötti nagyobb hallgatói mozgásszabadságot;

d) *egyéni hallgatói tanulmányi munka*: a hallgatói tanulmányi munka azon része, melyet a hallgató a tanórán és más kötelező foglalkozásokon kívül önállóan végez a tananyag elsajátítása és az egyéb, tanulmányi pontok szerzésére alkalmas követelmények teljesítése érdekében;

e) *egyéni hallgatói tanulmányi munkaóra*: az egyéni hallgatói munkára fordított idő órákban;

f) *hallgatói tanulmányi munka*: meghatározott mennyiségű és minőségű tananyag (pl. tantárgy, tantárgycsoport, modul stb.) elsajátítását és az elsajátítás színvonalának értékelését szolgáló különféle tevékenységek (pl. tanóra, önálló tanulás, konzultáció, beszámoló, kollokvium, szigorlat, szakmai gyakorlat, zárthelyi beszámolás, teszt,

szakmai feladatok önálló megoldása stb.) összessége szorgalmi és vizsgaidőszakon belül és azon kívül;

g) *hallgatói tanulmányi munkaidő*: átlagos (tehetségű, felkészültségű, átlagosan elvárható teljesítménnyel tanuló) hallgató számára a tanulmányi munka sikeres elvégzéséhez (átlagos körülmények között) szükséges idő órákban kifejezve, vagyis a tanóra és az egyéni hallgatói tanulmányi munkaóra együtt;

h) *intézmény*: az egyetem, illetve a főiskola, továbbá a felsőoktatási szövetség;

i) *kredit (tanulmányi pont)*: az egyes tanulmányi követelmények teljesíthetősége érdekében feltételezett, hallgatói tanulmányi munkaidő alapján megállapított tanulmányi mértékegység, mely a tanulmányi követelményekben való előrehaladást fejezi ki;

j) *kreditakkumuláció*: tanulmányi pontok (kreditek) gyűjtése a tanulmányok végzése során, mely a tanulmányok befejezéséig hozzáadódik a korábban megszerzett tanulmányi pontokhoz (kreditekhez), amíg a hallgató az összes, az oklevél megszerzéséhez előírt számú tanulmányi pontot (kreditet) meg nem szerzi;

k) *kredittarifa*: mennyiségi kapcsolat az adott tanulmányi feladathoz rendelt tanulmányi pontok (kreditek) és a feladat teljesítése érdekében elvárható, összes hallgatói tanulmányi munkaóra között;

l) *modul*: a szak tantervének megfelelő tantervi egység, amely olyan tantárgyakat, illetve tantárgycsoportokat foglal magában, amelyek a szakon belül egymásra épülő vagy egymást helyettesítő egységeket különítenek el egymástól, s amelyekből a ráépülő szintekre való továbbjutás tanulmányi pontok gyűjtése (kreditakkumuláció) alapján lehetséges;

m) *Országos Kredittanács Irodája*: szolgáltató iroda, amely segítő, részben szakértői, tanácsadói tevékenységet végez, részben az intézményi kreditszabályzatok és az országos kreditrendszer szabályzatának adminisztrációját látja el, illetve közreműködik az intézményi, az országos és az európai (ECTS) kreditrendszerek közötti átszámításoknál és üzemelteti az országos kreditnyilvántartási rendszert;

n) *Országos Kredittanács*: az országos kreditrendszer szakértői testülete;

o) *országos kredittarifa*: a magyar országos kredittarifa szerint egy kredit harminc hallgatói tanulmányi munkaórának felel meg;

p) *szakmodul*: az alapozó modulokra ráépülő olyan modul, mely az alapozó modullal és más, a tantervben meghatározott tantárgyakkal együtt egy adott szakképzettség megszerzéséhez szükséges szakmai követelmények teljesítését eredményezi;

q) *tanóra*: az intézményben a szokásos keretek között (tantervben vagy tanterven kívül) meghirdetett, a tananyag elsajátításához és szorgalmi időn belüli ellenőrzéséhez oktató közreműködését igénylő idő (előadás, szeminárium, laboratóriumi vagy terepgyakorlat, konzultáció stb.);

r) *tantárgy*: a szak tantervi felépítésének szakmai alap-egysége, amelyhez felvételi és teljesítési feltételek köthetők;

s) *tantárgycsoport*: tantárgyakból álló tantervi egység, amelyhez felvételi és teljesítési feltételek köthetők;

t) *tanulmányi időszak (tanév, szemeszter, trimeszter stb.)*: amelynek során a hallgató számára az intézmény tanórákat kínál a tanulmányi pontok megszerzéséhez előírt tanulmányi feltételek teljesítése érdekében, illetve amely a hallgató számára rendelkezésre áll az előírt tanulmányi pontok megszerzéséhez;

u) *tanulmányi pont*: kredit;

v) *tanulmányi pontok egyenértékűségére vonatkozó egyezmény*: intézmények közötti megállapodás, amely — az országos kredittarifára figyelemmel — rögzíti a két intézményben használatos tanulmányi pontok (kreditek) közötti átválthatóságot;

w) *tanulmánytervezés*: a hallgató egyénileg összeállított munkarendje, amelyet a végzettséghez, szakképzettséghez előírt követelmények, a rendelkezésére álló és választható tanulmányi (tantárgyi) lehetőségek és az egyéb intézményi szabályozások figyelembevételével alakít ki tanulmányai időszakára.

Átmeneti és záró rendelkezések

13. §

(1) E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) Az e rendelet 6. §-ának előírása alapján ki-, illetve átdolgozott képesítési követelményeket 2000. április 30-ig kell közzétenni. Egyidejűleg gondoskodni kell arról, hogy a hallgatók felvételi eljárására, valamint a felsőoktatási intézmények, illetve a hallgatók tanulmányainak finanszírozására vonatkozó szabályok a felsőoktatási tanulmányi pontrendszer (kreditrendszer) kötelező bevezetésének feltételeit biztosító módon kerüljenek megállapításra.

(3) 2000. november 1-jéig valamennyi felsőoktatási intézménynek el kell készítenie az e rendelet 8—9. §-ában előírt szabályzatok és mellékleteik tervezetét, és meg kell küldeniük azokat az MKM-en keresztül az OKT-hez. Az OKT észrevételei és a miniszter Ftv. 74/A. §-a alapján tett esetleges közbülső intézkedése, illetve határozata alapján átdolgozott tervezeteket 2001. április 30-ig kell véglegesíteni és közzétenni.

(4) Az e rendelet 7. §-ában meghatározott módon kialakított tantervek és az intézményi tanulmányi pontrendszerek bevezetésének megfelelő előkészítéséről, valamint a 9. § (2) bekezdésében foglalt intézkedések megtételéről ugyancsak 2001. április 30-ig kell gondoskodni.

(5) 2002. szeptember 1-jével a képzést valamennyi felsőoktatási intézményben tanulmányi pontrendszerben (kreditrendszerben) kell meghirdetni.

Horn Gyula s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 91/1998. (V. 8.) Korm. rendelete

az állami felsőoktatási intézmények karainak felsorolásáról szóló 25/1995. (III. 8.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 48. §-ának (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. §

Az állami felsőoktatási intézmények karainak felsorolásáról szóló — többször módosított — 25/1995. (III. 8.) Korm. rendelet mellékletében a

„*Budapesti Műszaki Egyetem*
Építésmérnöki Kar
Építőmérnöki Kar
Gépésmérnöki Kar
Közlekedésmérnöki Kar
Természet- és Társadalomtudományi Kar
Vegyésmérnöki Kar
Villamosmérnöki és Informatikai Kar

Janus Pannonius Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar
Bölcsészettudományi Kar
Közgazdaságtudományi Kar
Művészeti Kar
Természettudományi Kar
Műszaki Főiskolai Kar

József Attila Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar
Bölcsészettudományi Kar
Természettudományi Kar

Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem
Élelmiszeripari Kar
Kertészeti Kar
Tájépítészeti, -védelmi és -fejlesztési Kar
Élelmiszeripari Főiskolai Kar, Szeged
Kertészeti Főiskolai Kar, Kecskemét”

szövegrész helyébe a következő szövegrész lép:

„Budapesti Műszaki Egyetem

Építészmérnöki Kar

Építőmérnöki Kar

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Gépészmérnöki Kar

Közlekedésmérnöki Kar

Természettudományi Kar

Vegyészmérnöki Kar

Villamosmérnöki és Informatikai Kar

Janus Pannonius Tudományegyetem

Állam- és Jogtudományi Kar

Bölcészettudományi Kar

Közgazdaságtudományi Kar

Művészeti Kar

Természettudományi Kar

Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar

József Attila Tudományegyetem

Állam- és Jogtudományi Kar

Bölcészettudományi Kar

Természettudományi Kar

Szegedi Élelmiszeripari Főiskolai Kar

Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem

Élelmiszeripari Kar

Kertészeti Kar

Tájépítészeti, -védelmi és -fejlesztési Kar

Kertészeti Főiskolai Kar, Kecskemét”

2. §

Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

Horn Gyula s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 92/1998. (V. 8.) Korm. rendelete

az Európai Közigazgatási Képzési Ösztöndíj megalapításáról

A Kormány az Európai Unióhoz történő csatlakozással és a közösségbe való integrációval járó feladatok megvalósítására felkészült köztisztviselők képzésének elősegítésére a következőket rendeli el:

1. §

(1) A felsőoktatási képzésben résztvevők Európai Unió (a továbbiakban: EU) működéséhez kapcsolódó jogi, közgazdasági és igazgatási szakismeretei megszerzésének ösztönzésére a Kormány Európai Közigazgatási Képzési Ösztöndíjat (a továbbiakban: ösztöndíj) alapít.

(2) Az ösztöndíjat a Miniszterelnöki Hivatal kezeli (a továbbiakban: pályázati rendszer kezelője).

(3) A pályázatok lebonyolításával kapcsolatos feladatot a pályázati rendszer kezelője által megbízandó felsőoktatási szervezet látja el.

2. §

(1) Az ösztöndíjra a pályázati rendszer kezelője évente nyílt pályázatot hirdet meg legalább két országos napilapban, megjelölve a képzési területekre, az ösztöndíj időtartamára — amely hat szemeszternél hosszabb nem lehet — és a nyelvismeretre vonatkozó prioritásokat is.

(2) Pályázatot adhat be az állami és az állam által elismert felsőoktatási intézmény beiratkozott nappali tagozatos magyar állampolgárságú hallgatója, aki az ösztöndíjas szerződés megkötéséig, elsősorban jogi, közgazdasági vagy igazgatási szakok valamelyikén

a) a pályázati kiírásban megállapítandó színvonalon teljesítette egyetemi tanulmányai legalább első négy, illetve főiskolai tanulmányai első két szemeszterét;

b) az EU egy hivatalos nyelvéből államilag elismert középfokú nyelvvizsgával rendelkezik. Azonos pontszám elérése esetén előnyben kell részesíteni az angol, francia, német vagy spanyol nyelvvizsgával jelentkező pályázót.

(3) A pályázónak pályázati eljárási díjat kell fizetnie, melynek összegét a pályázati kiírás tartalmazza.

(4) A pályázónak előzetesen vállalnia kell, hogy az ösztöndíj elnyerése esetén kötendő szerződés szerint

a) tanulmányai befejezését követően legalább az ösztöndíj folyósításának időtartamával megegyező időre az európai uniós feladatokhoz kapcsolódó vagy az integráció által közvetlenül érintett szakmai területen közszolgálati munkakört lát el a központi közigazgatásban;

b) szakirányú tanulmányi kötelezettségein túl többlet tanulmányokat folytat a pályázati rendszer kezelője által meghatározott felsőoktatási tanulmányi programban, amelyek minimális mértéke szemeszterenként el kell érje a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 86. § (2) bekezdése szerinti kötelező legkisebb összóraszám, illetve felsőoktatási tanulmányi pont (kredit) 20%-át;

c) tanulmányai befejezéséig angol nyelvből, valamint az EU-nak egy másik hivatalos nyelvéből felsőfokú, államilag elismert vizsgával rendelkezik;

d) ösztöndíjasi tevékenységéről, a vállalt követelmények teljesítéséről oktatási félévenként a vizsgaidőszak végét és a tanulmányok lezárását követő 15 napon belül jelentést nyújt be a pályázati rendszer kezelőjének.

3. §

(1) Az ösztöndíj havi összege 50 000 forint.

(2) Az ösztöndíj évente tizenegy hónapon át kerül folyósításra.

4. §

(1) Az ösztöndíjas jogviszony az ösztöndíjas kérelmére szünetel

a) gyermek születése esetén a gyermek hároméves koráig,

b) két hónapot meghaladó tartós betegség időtartama alatt.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl a bíráló bizottság különös méltányolást érdemlő esetben egy alkalommal engedélyezheti az ösztöndíjas jogviszony szüneteltetését.

5. §

(1) A pályázati rendszer kezelője a 6. § (2) bekezdése szerinti tárcákkal együttműködve az ösztöndíjas számára az ösztöndíj éves folyósításának időszakán belül, tanulmányi évenként egy hónap a központi közigazgatásban eltöltendő szakigazgatási gyakorlati képzési időszakot ír elő. A szakdolgozati témára a pályázati rendszer kezelője javaslatot tehet.

(2) Az ösztöndíjas azon felsőoktatási intézmény keretében, amelyben európai tanulmányait folytatja, személyes tanulmányi tanácsadó tanár támogatásában részesül.

(3) A pályázatokat elbíráló bizottság — az ösztöndíjast képző magyar és az azzal szerződő európai felsőoktatási intézmény javaslatára — legfeljebb kétévi ösztöndíj összegének felhasználásával, legalább féléves külföldi résztanulmány végzését engedélyezheti az ösztöndíjas számára. Az ösztöndíjas közszolgálati kötelezettség vállalásának időtartamát a külföldi résztanulmány nem változtatja meg.

6. §

(1) Az ösztöndíjat a pályázatok szakértői véleményezése alapján kilenctagú bíráló bizottság ítéli oda.

(2) A bizottság öt tagját a Felsőoktatási Konferenciák javaslata alapján a művelődési és közoktatási miniszter, további egy-egy tagját a belügyminiszter, a külügyminisz-

ter, a pénzügyminiszter és a Miniszterelnöki Hivatal közigazgatási államtitkára jelöli ki. A megbízatás időtartama két év.

(3) A bizottság működési szabályait maga állapítja meg, és azt a pályázati rendszer kezelője hagyja jóvá.

7. §

(1) Az ösztöndíj pályázat nyerteseinek névsorát a pályázati rendszer kezelője évente nyilvánosságra hozza.

(2) Az ösztöndíjat elnyerő felsőoktatási hallgatóval a képzést folytató intézmény és — a Kormány megbízásából — a pályázati rendszer kezelője köt szerződést.

8. §

(1) Az ösztöndíjas jogviszony megszűnik, amennyiben a hallgató félévi tanulmányi kötelezettségének nem tett eleget.

(2) Az ösztöndíjas a szerződés előírt feltételeinek — az ösztöndíjasnak felróható — be nem tartásából fakadó felbontása esetén köteles a felvett ösztöndíjat a mindenkori jegybanki alapkamattal növelt összegben visszafizetni.

9. §

(1) A tanulmányait befejező ösztöndíjas a Miniszterelnöki Hivatal által közzétett, a Belügyminisztérium által a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 62. §-a alapján vezetett központi közszolgálati nyilvántartáson, továbbá a központi közigazgatási szervezetek által bejelentett és elbírált központi szakigazgatási igényeken alapuló állásajánlatból tölthet be közszolgálati munkakört.

(2) A tanulmányokhoz illeszkedő ajánlat hiányának kölcsönös elismerése esetén a meghatározott munkakörben a közigazgatási munkavállalási kötelezettség egy évre felfüggeszhető.

10. §

(1) Az éves központi költségvetésben elkülönített előirányzat áll rendelkezésre a következő jogcímek szerinti felhasználásra:

- a)* ösztöndíj;
- b)* az ösztöndíjrendszer működtetése;
- c)* a tanácsadó tanárok tevékenysége;
- d)* a külföldi résztanulmányok folytatása.

(2) Az ösztöndíjasok számát évente, a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott előirányzatnak megfelelően kell megállapítani.

11. §

E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

12. §

(1) Az ösztöndíjat először 1998. május 29-ig kell meghirdetni.

(2) Első alkalommal százötven ösztöndíj kerül odaítélésre.

(3) Az ösztöndíjas szerződéseket 1998. október 1-jéig — 1998. szeptember 1-jei hatállyal — kell megkötni.

13. §

E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg a felsőoktatási intézmények hallgatói részére nyújtható támogatásokról szóló — módosított — 144/1996. (IX. 17.) Korm. rendelet 3. §-ának (1) bekezdése kiegészül a következő *c*) ponttal:

[A felsőoktatási intézmények hallgatói részére (az Ftv. 30. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel):]

„*c*) speciális célú ösztöndíj külön kormányrendeletben meghatározott forrás”

(felhasználásával adható.)

Horn Gyula s. k.,
miniszterelnök

A Kormány tagjainak rendeletei

A földművelésügyi miniszter 32/1998. (V. 8.) FM rendelete

a mező- és erdőgazdálkodási, valamint az élelmiszeripari tevékenységhez kapcsolódó szakértői működés engedélyezésével kapcsolatos eljárásról szóló 61/1994. (XI. 8.) FM rendelet módosításáról

A szakértői működéssel kapcsolatos egyes kérdések szabályozásáról szóló, a 47/1993. (III. 17.) Korm. rendelettel módosított 24/1971. (VI. 8.) Korm. rendelet 2. §-ának

(2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A mező- és erdőgazdálkodási, valamint az élelmiszeripari tevékenységhez kapcsolódó szakértői működés engedélyezésével kapcsolatos eljárásról szóló 61/1994. (XI. 8.) FM rendelet 1. számú mellékletében megnevezett „Földügyi igazgatási” fő szakterületen belül a szakterület részletezése kiegészül a „Termőföld-ingatlan forgalmazás” és a „Termőföld-értékbecslés” megnevezésekkel.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Nagy Frigyes s. k.,
földművelésügyi miniszter

III. rész HATÁROZATOK

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság 14/1998. (V. 8.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály és állami irányítás egyéb jogi eszköze alkotmányellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt benyújtott indítványok alapján meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja: a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 3. § (3) bekezdés *b*) pontjának alkalmazásánál alkotmányos követelmény: a területrendezés körében egyfelől a környezetvédelmi célok, másfelől a fejlesztési célok a döntéshozatalnál azonos súllyal kerüljenek mérlegelésre; ennek megfelelően a hivatkozott rendelkezésnek „az ágazati koncepciókkal összhangban történő” szövegrésze nem értelmezhető akként, hogy az ágazati koncepciók a fontossági sorrendben bármiféle elsőbbséget élveznek a környezetvédelmi érdekekkel szemben.

2. Az Alkotmánybíróság a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvény 3. § (3) bekezdése *b)* pontja alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja, az M3-as autópálya finanszírozásával összefüggő feladatokról szóló 2134/1996. (VI. 4.) Korm. határozat 4. pontja, valamint a gyorsforgalmi úthálózat kiépítésének programjáról szóló 2119/1997. (V. 14.) Korm. határozat alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt pedig visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Köz-
lönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

1. A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Tft.) 3. § (3) bekezdése — többek között — úgy rendelkezik, hogy „A területrendezés feladata különösen ... *b)* a környezet terhelését, terhelhetőségét és a fejlesztési célokat figyelembe vevő területfelhasználásnak, az infrastrukturális hálózatok területi szerkezetének, illetve elhelyezésének — az ágazati koncepciókkal összhangban történő — megállapítása; ...”

Az M3-as autópálya finanszírozásával összefüggő feladatokat meghatározó — és a 2149/1996. (VI. 14.) Korm. határozattal módosított — 2134/1996. (VI. 4.) Korm. határozat (a továbbiakban: Korm.h.1.) 4. pontja szerint a Kormány „felhatalmazza a közlekedési, hírközlési és vízügyi minisztert, hogy a pénzügyminiszterrel egyetértésben a 3. pontban elfogadott tarifapolitikai elvek alapján rendelkezten szabályozza a díjfizetés módját, feltételeit, az alkalmazott kedvezményeket.

A Kormány tudomásul veszi, hogy az induló díj személygépkocsik esetében 1998. szeptember 1-jétől — áfa nélkül — 950 Ft kilométerenként a Budapest—Füzesabony teljes szakaszon;

Felelős: közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter
pénzügyminiszter

Határidő: 1998. június 30.”

A gyorsforgalmi úthálózat kiépítésének programjáról készült 2119/1997. (V. 14.) Korm. határozat (a továbbiakban: Korm.h.2.) — tíz pontba és számos alpontba foglalva — egyrészt tudomásul veszi a gyorsforgalmi úthálózat kiépítésének 10 éves programját, annak ütemezését, műszaki és pénzügyi feltételeit; másrészt különféle autópályák és gyorsforgalmi utak építésének előkészítésére, építésére és felújítására, e kiadások költségforrásaira, a finanszírozási megoldásokra, továbbá meghatározott autópálya-használati díjszintek megállapítására vonatkozóan ír elő miniszteri vizsgálati és intézkedési kötelezettségeket.

2. Az indítványozó szervezet három vizsgálatot kér az Alkotmánybíróságtól.

2.1. A Tft. 3. § (3) bekezdés *b)* pontja az indítványozó szerint nincs összhangban a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 6—8. és 35. §-ának rendelkezéseivel, s ellentétes az Alkotmány 18. és 70/D. §-ával, valamint az Alkotmánybíróság 28/1994. (V. 20.) AB határozatában kifejtett követelményekkel.

A Kvtv. 6—8. §-ai a környezet védelmének alapelveit — azaz az elővigyázatosság, a megelőzés és a helyreállítás követelményét — fogalmazzák meg, a 35. §-a pedig a környezeti elemek védelme, továbbá a környezetet veszélyeztető hatások elleni védelem érdekében ú. n. „igénybevételi, kibocsátási, valamint szennyezettségi határértékek” megállapításának kötelezettségét írja elő.

Az Alkotmány 18. §-a az egészséges környezethez való jogot, a 70/D. §-a pedig a lehető legmagasabb testi és lelki egészséghez való alapvető jogot rögzíti. Az Alkotmánybíróság idézett határozata — az indítvány szempontjából kiemelendő jelleggel — azt mondja ki, hogy a természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjének a megállapítása, a környezethez való jog intézményes védelme mértékének a meghatározása az állam részéről nem lehet tetszőleges. (ABH 1994. 134, 140.)

Az indítványozó a Kvtv., az Alkotmány és az alkotmánybírósági határozat említett rendelkezéseiből azt vezeti le, hogy az államnak „a szabályozás szintjén garantálni kell a megelőzés biztosíthatóságát”. A környezet érdeke „a környezetállapot optimális szinten, azaz minimum terheltségi szinten tartásának garantálása, s ez nem minden esetben teljesülhet az ágazati koncepciókkal összhangban. Az ágazati koncepciókban ugyanis megjelenhetnek olyan szakmai, beruházói és egyéb lobbyérdekek, melyek szubjektív módon hasznosítják a környezeti javakat. A területfejlesztési törvénynek viszont éppen az is a feladata, hogy a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény alapján összhangban legyen ennek rendelkezéseivel, megvalósítsa annak alapelveit (6—8. §) és azokat a környezetállapotra vonatkozó célokat, melyeket a környezeti célállapotot is figyelembe vevő terhelhetőségi mutatók (35. §) fejeznek ki.”

2.2. Az indítványozó a Korm.h.1. 4. pontjának alkotmányellenességét abban látja, hogy az ellentétes az Alkotmánynak a diszkriminációt tiltó 70/A. §-ával, valamint a Tft. preambulumaival, 2. § *a)* pontja harmadik fordulatával, 2. § *b)* és *c)* pontjával, 3. § (2) bekezdés *b)* pontjával, valamint 3. § (4) bekezdésének *a)* és *c)* pontjával. Az indítványozó kifejti, hogy „az ország keleti fele relatív elmaradottságban van a viszonylagosan fejlettebb Nyugattal szemben. Ezt próbálja kiküszöbölni a Tft. mind preambulumaival, mind bevezető szakaszaival. A törvény preambuluma az ország kiegyensúlyozott területi fejlődése és a térségei társadalmi-gazdasági, kulturális fejlődésének előmozdítása érdekében megalkotottként vezeti be a törvényt. A 2. § szerint a területfejlesztés és területrendezés célja: *a)* (...) az innováció térbeli terjedésének elősegítése, a társadalmi, gazdasági és környezeti céloknak megfelelő

térbeli szerkezet kialakítása; *b)* (...) a fejlett és az elmaradott térségek és települések közötti — az életkörülményekben, a gazdasági, a kulturális és az infrastrukturális feltételekben megnyilvánuló — jelentős különbségek mérséklése és a további válságterületek kialakulásának megakadályozása, társadalmi esélyegyenlőség biztosítása érdekében; *c)* az ország térszerkezete, településrendszere harmonikus fejlődésének elősegítése; A 3. § (2) bekezdése szerint a területfejlesztés feladata különösen: *b)* az elmaradott térségek felzárkóztatásának és fejlődésének elősegítése; a (4) bekezdés szerint pedig az állam területfejlesztési feladata különösen: *a)* az elmaradott térségek felzárkóztatása, (...) *c)* a közszolgáltatásokban meglévő területi különbségek mérséklése.

Előrelátható azonban, hogy az általam sérelmezett kormányhatározattal a keleti országrész olyan helyzetbe kerül, amelyben — éppen az autópályadíj által indukált többletköltségek miatt — nem lesz vonzó a Keletre történő mozgás. Ennek pedig az lesz a következménye, hogy a befektetések és fejlesztések elkerülnek a régiót, ami nem-hogy csökkenteni fogja a mai különbségeket, de mélyíti a fennálló szakadékot.

Ennek természetes velejárója, hogy a Tft. által proklamált célok nem valósulnak meg, s ezáltal az Alkotmány 35. § *b)* pontja is sérül, mely szerint a Kormány biztosítja a törvények végrehajtását.”

Az indítványozó megítélése szerint „az autópályadíj kiadásának gyakorlatában jelentkező regionális különbségek meghaladják azt a szintet, ami alkotmányosan elfogadható, és átlépnek a diszkrimináció szférájába, ahol is a kárvallottak az ország keleti felében élő lakosok.”

2.3. Az indítványozó a Korm.h.2. „teljes terjedelmű megsemmisítését” kéri. Felfogása szerint a határozat ellentétes az Alkotmány 2. §-ával, 18. §-ával, 19. §-ával, 35—36. §-ával, 70/A. §-ával, 70/D. §-ával, 70/I. §-ával, továbbá az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 28., 37. és 52. §-ával; a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 19—20. és 27. §-ával, valamint a Kvtv. 43—44. §-ával.

A népszuverenitásra és annak gyakorlására — a törvényalkotásra és a kormányzás irányát meghatározó — alkotmányi előírásokra (2. §, 19. §, 35. §) és az Áht.-nak a költségvetési törvény megalkotására (28. §, 37. §, 52. §) vonatkozó rendelkezésére hivatkozással az indítványozó azt állítja, hogy „a Kormány túllépte alkotmányos működésének határait és a jogszabály által biztosított hatáskörét, hiszen ... feladata csupán a költségvetéssel összefüggő jogszabályok végrehajtása, nem pedig megalkotása”. A Korm.h.2. az autópályák és gyorsforgalmi utak építésével kapcsolatos ráfordítások összegszerű megállapításával „meghatározta az egyes költségvetési tételek keretszámaikat”, noha azt csak az Országgyűlés jogosult megtenni.

Az indítványozó szerint a Kormány — a Korm.h.2. elfogadásával — megsértette az Alkotmány 18. és 36. §-át, továbbá a Jat. és a Kvtv. idézett szakaszait, mert a „jogszabálytervezet véleményezésébe” nem vonta be az illetékes érdekvédelmi

szervezeteket, melyek az egészséges környezethez való állampolgári jog alapján „mind a lokális, mind globális szempontból” a társadalmi érdekeket képviselhetnék volna. Külön kiemelten hivatkozik a Kvtv. 43. és 44. §-ában előírt követelmény megszegésére, mert „mind a KHVM mint a határozat előkészítője, mind a Kormány elmulasztotta megtenni ... a döntés (határozat) környezetre gyakorolt hatásának vizsgálatát és értékelését, ... valamint sem a Miniszterelnöki Hivatal, sem az előterjesztést készítő KHVM — természetesen — nem terjesztett semmiféle anyagot az Országos Környezetvédelmi Tanács elé...” A mulasztás miatt „nemcsak törvénysértés történt, de az Alkotmány 18. §-ában is elismert és az egészséges környezethez, illetve a 70/D. §-ban kimondott legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való jog mint sajátos alapjog ... maradéktalan érvényesülése sem biztosított ezáltal.”

Az Alkotmánynak a hátrányos megkülönböztetést tiltó 70/A. §-ával és az arányos köztelherviselését előíró 70/I. §-ával ellentétesnek tartja az indítványozó a Korm.h.2. azon pontjait, melyek „a gyorsforgalmi úthálózat tervezett kiépítésének finanszírozását költségvetési forrásból irányozzák elő..., valamint amelyek az úthasználati díjak mértékét az igénybevétel növekedése arányában csökkentenék... Nem helytálló ugyanis az az érvelés, hogy a gyorsforgalmi úthálózat kiépítése mindenki számára egyforma előnyöket jelent.”

3. Az indítványnak a Tft. 3. § (2) bekezdés *b)* pontjával kapcsolatos része csupán részben megalapozott.

Nem helytálló ugyanis az az indítványozói érvelés, amely a környezetállapot optimális szintjét azonosítja a minimum terheltségi szinttel és ehhez kíván jogi garanciát. Egyetlen fejlett ország sem képes arra, hogy differenciálás nélkül az ország egész területén garantálni tudja a környezet minimális terheltségét. Az emberi életkörülmények javítása, vagy akár csak szinten tartása elképzelhetetlen termelő beruházások, illetőleg az infrastruktúra fejlesztése nélkül, már pedig akár az útépités, akár a vasútépités vagy a települések fejlesztése óhatatlanul növeli az adott térségben a korábbi környezetterhelést.

Mindezekből kiindulva mondotta ki tehát az Alkotmánybíróság a következőket:

„Az Alkotmány 18. §-ában megállapított, az egészséges környezethez való jog a Magyar Köztársaságnak azt a kötelezettségét is magában foglalja, hogy az állam a természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét nem csökkentheti, kivéve, ha az más alapjog vagy alkotmányos érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen. A védelmi szint csökkentésének mértéke az elérni kívánt célhoz képest akkor sem lehet aránytalan.” [28/1994. (V. 20.) AB határozat, ABH 1994. 134.]

A Tft. 3. § (2) bekezdés *b)* pontjában foglalt rendelkezés nem alkotmányellenes tehát pusztán amiatt, mert a területrendezés feladatává teszi a környezet terheltségének összhangba hozatalát a fejlesztési célokkal. A hivatkozott rendelkezés gyakorlati alkalmazása azonban csak akkor

lehet alkotmányos, ha összhangban áll az Alkotmánybíróság idézett határozatában foglaltakkal, amelyeket a testület értelemszerűen vonatkoztat nem csupán a természetvédelemre, hanem a környezetvédelem valamennyi szakterületére. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 27. §-ának (2) bekezdése szerint ugyanis az Alkotmánybíróság határozata mindenkire kötelező. A Tft. sérelmezett rendelkezése — az Alkotmánybíróság hivatkozott határozatával összhangban nem álló értelmezés esetén — magában hordja az alkotmányellenes jogalkalmazási gyakorlat kialakulásának veszélyét. Az a megfogalmazás ugyanis, amely a környezet terhelésének kizárólag „az ágazati koncepciókkal összhangban történő” megállapítására utal, a jogalkalmazókban könnyen kelthet olyan látszatot, mintha az ágazati koncepciók feltétlen elsőbbséget élveznének a környezetvédelmi érdekekkel szemben.

Tekintettel arra, hogy az alkotmánysértő gyakorlat kialakulásának potenciális veszélye a jelen határozat 1. pontjában foglaltak révén elhárítható volt, az Alkotmánybíróság a Tft. 3. § (2) bekezdés b) pontja alkotmányellenességének megállapítására és az e rendelkezés megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

4. A kormányhatározatok vizsgálata során az Alkotmánybíróságnak először abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a Korm.h.1. és a Korm.h.2. minősíthető-e az állami irányítás egyéb jogi eszközei körébe tartozó normatív határozatnak. A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 46. § (2) bekezdése ugyanis kifejezetten kizárja az állami irányítás egyéb jogi eszközei köréből a Kormány egyedi határozatait. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy mindkét határozat egyedi jellegű: olyan konkrét feladatokat ad két miniszternek, amelyek megszabják az ország úthálózatának fejlesztésével kapcsolatos kötelezettségeiket. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság a Korm.h.1. és a Korm.h.2. ellen irányuló indítványokat — hatáskör hiányában — visszautasította.

A testület külön is kitér arra az indítványozói érvelésre, amelynek az a lényege, hogy a Korm.h.2. meghozatalával a Kormány túllépte hatáskörét. E felfogására alapozza az Alkotmány 2., 19., 35. §-ának, az Áht. és a Jat. több előírásainak a megsértését. Határozatának a kiadásával a Kormány nem költségvetési jogszabályt alkotott, hanem a Kormány egyes tagjait kötelezte a költségvetési törvényelőkészítésével és végrehajtásával kapcsolatban meghatározott intézkedésekre. A Jat. 46. § (1) bekezdése alapján erre a Kormánynak jogosultsága és kötelezettsége is van. A Kormánynak ugyanis nemcsak a törvények végrehajtásának a biztosítása a feladata, hanem — az Alkotmány 25. § (1) bekezdése szerint — törvények kezdeményezése is. Az is nyilvánvaló, hogy ha a kormányhatározat alapján Országgyűlés elé terjesztett költségvetési — vagy bármely más — törvényjavaslatot az Országgyűlés nem fogadja el, az nem válik törvénnyé. A Korm.h.2. meghozatalával tehát a Kormány nem lépte túl alkotmányos hatáskörét, hanem élt azzal, s még burkoltan sem vonta el — nem is vonhatta el — az Országgyűlés törvényalkotó hatás-

körét. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat: bár a Korm.h.2. 5. pontja tételesen meghatározza, hogy az autópálya fejlesztési program első három évében hány milliárd forintot kell fordítani az egyes autópályák felújítására, illetőleg bővítésére, a 6. pont a Kormány egyetértését juttatja kifejezésre azzal, hogy a megjelölt összegeket a központi költségvetés és az Út alap együttesen biztosítsa.

Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

Dr. Lábady Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság helyettes elnöke

Dr. Ádám Antal s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kilényi Géza s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Németh János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky Ödön s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Vörös Imre s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 223/B/1997/2.

Az Alkotmánybíróság 15/1998. (V. 8.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja: a törvényi feltételek fennállása esetén az érintett település választópolgárai közösségének joga van az általa kezdeményezett községi közjogi jogállás elnyerésére.

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 52. § (1) bekezdés második mondata alkotmányellenes, ezért azt 1998. december 31. napjával megsemmisíti.

3. Az Alkotmánybíróság hivatalból megállapítja, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alkotmány-

ellenességet valósított meg azáltal, hogy nem szabályozta megfelelő tartalommal a belügyminiszternek az új község alakítására és a községegyesítés megszüntetésére irányuló kezdeményezéshez kapcsolódó előkészítő tevékenységre, valamint a köztársasági elnök ilyen tárgyú döntésére vonatkozó eljárás rendjét.

Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy szabályozási feladatának 1998. december 31-ig tegyen eleget.

4. Az Alkotmánybíróság az Ötv. 53. § első mondatának „feltételekkel” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja, a községegyesítés megszüntetését kezdeményező eljárás törvényességi vizsgálatára vonatkozó kérelmet pedig visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Köz-
lönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az indítványozók a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 52. § (1) bekezdés második mondata alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték a községegyesítés megszüntetése tekintetében.

Álláspontjuk szerint az Ötv. kifogásolt előírása ellentétes az Alkotmány 42. §-ával és 44. § (1) bekezdésével, mert szerintük e rendelkezések minden település számára biztosítják az önkormányzathoz való jogot, továbbá az önkormányzás népszavazással történő gyakorlását. Az Ötv.-nek ez az előírása ellentétes továbbá az Ötv. preambulumban megfogalmazott célkitűzésekkel, és a jogállamiság sérelmével is jár. Kifogásolták, hogy a törvényalkotó az általuk vitatott törvényi feltétel tekintetében nem különböztet a korábban önálló, majd az erőltetett községegyesítéssel e jogállásuktól megfosztott és az önállósággal eddig nem rendelkező települések között. Megállapításuk szerint a vitatott törvényi feltétel teljesítése tekintetében nincs esélyegyenlőség a maradó és az önállóságra törekvő települések között. Az indítványozók az Ötv. 53. §-a első mondatának „feltételekkel” szövegrésze megsemmisítését kérték abban az esetben, ha az Alkotmánybíróság az új község alakítása tekintetében a kifogásolt rendelkezés alkotmányellenességét nem állapítja meg.

Az indítványozók hivatkoztak arra, hogy esetükben csak a kifogásolt törvényi feltétel akadályozza kiválásukat, mert a maradó település pénzügyi támogatásra szorulna. A községegyesítés megszüntetését kezdeményező település korábban önálló község volt, s a községegyesítés megszüntetését a település lakossága eredményes népszavazással kezdeményezte. Kifogásolták, hogy a községegyesítés megszüntetésére irányuló kérelmüket a Belügyminisztérium — e törvényi feltétel hiányára hivatkozással — érdemi döntésre nem terjeszti elő a köztársasági elnökhöz.

II.

Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglalt határozatát a következőkkel indokolja.

1. Az Alkotmány 41. § (1) bekezdése megállapítja, hogy „a Magyar Köztársaság területe fővárosra, megyékre, városokra és községekre tagozódik”.

A 42. § szerint „a község, a város, a főváros és kerületei, valamint a megye választópolgárainak közösségét megilleti a helyi önkormányzás joga. A helyi önkormányzás a választópolgárok közösségét érintő helyi közügyek önálló, demokratikus intézése, a helyi közhatalomnak a lakosság érdekében való gyakorlása”.

A 44. § (1) bekezdése alapján „a választópolgárok a helyi önkormányzást az általuk választott képviselő-testület útján, illetőleg helyi népszavazással gyakorolják”.

2. Az Ötv. 52. §-ának az 1994. évi LXIII. törvény 32. §-ával megállapított (1) bekezdése az új község alakításának feltételeiről így rendelkezik: „a helyi választópolgárok kezdeményezésére új község alakítható az olyan elkülönült, legalább háromszáz lakosú lakott településrészből, amely feltételei alapján képes az önkormányzati jogok gyakorlására, a 8. § (4) bekezdésében meghatározott feladatok teljesítésére a szolgáltatások színvonalának csökkenése nélkül. Új község alakításának feltétele, hogy a működés pénzügyi feltételei mind a megmaradó, mind az új község esetében pótlólagos támogatás nélkül rendelkezésre álljanak”.

Az 53. § első mondata előírja, hogy „községegyesítés megszüntetésének a kezdeményezése az 52. §-ban foglalt feltételekkel és eljárással történhet”. A 46. § (1) bekezdése *a)* és *b)* pontja alapján a képviselő-testület helyi népszavazást köteles kiírni „*a)* a községegyesítésnek és a községegyesítés megszüntetésének kezdeményezése, *b)* új község alakításának kezdeményezése” kérdésében.

Az 52. § (2) és (3) bekezdése az eljárásról a következőket tartalmazza:

„(2) Új község alakításának a kezdeményezése esetén a falugyűlés legalább háromtagú előkészítő bizottságot választ a településrészen lakó települési képviselők közül, ha nincs elég települési képviselő, vagy azok a megbízatást nem vállalják, akkor más választópolgárokból. Az előkészítő bizottság javaslatot tesz az új község területére, szakértői vélemény alapján a község elnevezésére, a vagyoni, valamint a vagyoni jogok és kötelezettségek megosztására, a költségek viselésére. A javaslat elkészítéséhez — az előkészítő bizottság felkérésére — a megyei közigazgatási hivatal vezetője vagy más szerv szakmai segítséget adhat.

(3) Az előkészítő bizottság a javaslatát ismerteti a lakossággal. Az előkészítő bizottság javaslatára a képviselő-testület határozatába foglalja az új község alakításának a kezdeményezését. Az esetleg eltérő kisebbségi véleményt is tartalmazó községalakítási kezdeményezésről a köztársasági elnök dönt.”

A 94. § b) pontja szerint a köztársasági elnök „az érintett önkormányzatok kezdeményezésére dönt a városi cím adományozásáról, továbbá a község alakításáról, egyesítéséről, a községegyesítés megszüntetéséről, a város, község elnevezéséről”. A 96. § a) pontja alapján pedig a belügyminiszter „előkészíti az Országgyűlés és a köztársasági elnök hatáskörébe tartozó területszervezési döntéseket”.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az Ötv. kiterjedt lehetőséget biztosít arra, hogy az érintett települések választópolgárai, illetve képviselői előkészítsék, majd kezdeményezzék településük új községgé nyilvánítását, vagy a községegyesítés megszüntetését.

3. Az Ötv. 52. § eredeti (1) bekezdése így rendelkezett: „a lakosság kezdeményezésére új község alakítható az olyan elkülönült, lakott településrészből, amely feltételei alapján képes az alapvető önkormányzati jogok gyakorlására, a 8. § (4) bekezdésében meghatározott feladatok teljesítésére. A községalakítás feltétele a kiépült helyi közszolgáltatások, legalább alsó tagozatos általános iskola, körzeti orvosi rendelő fenntartása — a szolgáltatások színvonalának jelentős csökkenése nélkül — úgy, hogy erre a megmaradó község a saját területén is képes maradjon”.

Az Ötv. e korábban hatályos rendelkezésének alkotmányosságát az Alkotmánybíróság a 17/1991. (IV. 23.) AB határozatával (ABH 1991. 61, 63.) és az 1147/B/1993. AB határozatával (ABH 1993. 649, 652.) már vizsgálta, és annak alkotmányellenességét nem állapította meg. Az első ügyben az indítványozó azzal indokolta kérelmét, hogy az általa sérelmezett rendelkezésben „meghatározott feltételrendszer teljesítésének kötelezettsége alapvető szabadságjogokat von meg a korábbi községegyesítés megszüntetésére és új települési önkormányzat alakítására készülő hátrányos helyzetű községektől”. Az Alkotmánybíróság a határozat indokolásában elvi jelentőséggel hívta fel a figyelmet arra, hogy az államnak jogában áll egyfelől törvényben megszabni az önállósulási törekvések realizálásának feltételeit, másfelől a lakosság kezdeményezése nyomán egyedileg vizsgálni a feltételek fennállását és dönteni a kezdeményezés tárgyában. A másik ügyben az indítványozó arra hivatkozott, hogy a támadott szabályozás az új község alakítása és a községegyesítés megszüntetése kezdeményezésének feltételeként olyan többletfeltételt ír elő, amely kötelezettség a már önkormányzattal rendelkező települések választópolgárait nem terheli. Ezáltal a szinte azonos személyi és tárgyi feltételekkel rendelkező települések választópolgárainak közösségei között a jogegyenlőséget és az esélyegyenlőséget sértő, hátrányos megkülönböztetést tartalmaz. Az Alkotmánybíróság e tárgyban hozott határozatában megállapította, hogy nem tekinthető alkotmányellenes diszkriminációnak — ellenkezőleg, az alkotmányi rendelkezésekből következik — az olyan szabályozás, amely a helyi önkormányzathoz való jogot csak a községalakítás feltételeinek megfelelő, a vonatkozó eljárás szerint azzá nyilvánított település választópolgárainak biztosítja.

Mivel az Ötv. 52. § (1) bekezdése módosult, annak második mondata új rendelkezést tartalmaz és az 53. § első mondata alkotmányosságának vizsgálatára eddig nem ke-

rült sor, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt érdemben bírálta el.

4. Az Alkotmány 42. §-a a helyi önkormányzathoz való alapjogot állapítja meg. A 44. § (1) bekezdése pedig az önkormányzathoz való alapjog gyakorlásának kétféle módját határozza meg. Az Alkotmány 42. § első mondata a helyi önkormányzathoz való alapjog alanyaira vonatkozóan úgy rendelkezik, hogy az a község, a város, a főváros és kerületei, valamint a megye választópolgárainak közösségét illeti meg. Az Alkotmány tehát a helyi önkormányzathoz való jogot — az indítványban foglalt értelmezéstől eltérően — nem valamennyi településen, illetve településrészen képezhető választópolgári csoportnak adja meg, hanem csak a választópolgároknak a községi, városi stb. jogállást már elnyert közösségei részére biztosítja.

Az új község alakításáról az Alkotmány nem rendelkezik. A nem községi jogállású települések, illetve településrészek választópolgárainak tehát nincs az Alkotmányból fakadó alanyi joguk településük községi jogállásának elnyerésére. Ilyen tartalmú alkotmányi rendelkezés hiányában pedig a törvényalkotó — az alkotmányi előírások keretei között — szabadon állapíthatja meg az új község alakításának feltételeit.

Az Ötv. 52. §-a — a preambulumban is megfogalmazott célkitűzéseknek megfelelően — lehetővé teszi az elkülönült lakott településrész választópolgárainak, hogy meghatározott feltételekre hivatkozva, az előírt eljárás révén kezdeményezhessék új község alakítását és ezáltal az önkormányzathoz való alapjog elnyerését.

Az Ötv. 52. § módosított (1) bekezdése az eredeti szabályozást egyértelműbbé tette és a törvényi feltételeket módosította. Az e rendelkezéshez fűzött miniszteri indoklás a következőket tartalmazza. „Az Ötv. 52. §-a a községgé nyilvánítás feltételeként határozta meg — többek között — az alsó tagozatos általános iskola, orvosi rendelő fenntartását a településen. Célja az volt, hogy az a településrész, ahol már van legalább alsó tagozatos iskola, orvosi rendelő, az válhasson községgé. A törvény céljától eltérően a gyakorlatban ott is alsó tagozatos iskolát építettek, vagy berendeztek, ahol ez nem is volt indokolt, de így megteremtették a községgé nyilvánítás egyik feltételét. A törvényi szabályozás tehát indokolatlan beruházásokhoz vezetett, ezért e feltételt célszerű hatályon kívül helyezni. Ugyanakkor a községek szétaprózódása sem támogatható. Településszerkezetünk figyelembevételével a legalább háromszáz lakosú és a továbbfejlődésre is képes településrész önálló községgé nyilvánítására indokolt lehetőséget adni. A gyakorlati tapasztalatok alapján viszont ki kell zárni az olyan kezdeményezéseket, amelyek forráshiányos önkormányzatot eredményeznének akár az új, akár a megmaradó község esetében.”

Az Ötv. 52. § (1) bekezdése tehát szigorította a törvényi feltételrendszert. E bekezdés első mondata a szolgáltatások színvonalának „jelentős csökkenése” helyett annak „csökkenése” tilalmát írja elő. A kifogásolt második mondat pedig új többletfeltételt állapít meg, nevezetesen azt, hogy „a működés pénzügyi feltételei mind a megmaradó,

mind az új község esetében pótlólagos támogatás nélkül rendelkezésre álljanak”.

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Ötv. vizsgált rendelkezése az új község alakítására együttes törvényi feltételeket határoz meg. A törvényi feltételek fennállása esetén az érintett településeknek joguk van a kezdeményezett községi közjogi jogállás elnyerésére.

Mivel a törvényalkotó — amint az már a fentiekben megállapítást nyert — a feltételek meghatározásában széles körű önállósággal rendelkezik, azok szigorítása önmagában nem alkotmányellenes. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az Ötv. kifogásolt rendelkezése nem ütközik az Alkotmány 42. §-ába és 44. § (1) bekezdésébe.

5. Az Ötv. 52. § (1) bekezdésének kifogásolt előírása azonban egyrészt nem határozza meg az itt említett pótlólagos támogatás ismérveit, feltételeit, mennyiségi arányait és ebben a vonatkozásban utaló rendelkezést sem tartalmaz, másrészt pedig kategórikusan kizárja a pótlólagos támogatás lehetőségét mind a megmaradó, mind az új község tekintetében akkor is, ha a községegyesítés megszüntetése hiányában az általános feltételek szerint erre lehetőség nyílna.

Az Ötv. 87. § (1) bekezdése szerint: „Önállósága és működőképessége védelme érdekében kiegészítő állami támogatás illeti meg az önhibáján kívül hátrányos helyzetben levő települési önkormányzatot. A támogatás feltételéről és mértékéről az Országgyűlés az állami költségvetési törvényben dönt.” A Magyar Köztársaság 1998. évi költségvetéséről szóló 1997. évi CXLVI. törvény 18. §-a pedig így rendelkezik. „A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 87. §-ának (1) bekezdése alapján, önállósága és működőképessége védelme érdekében az önhibáján kívül hátrányos helyzetben lévő (forráshiányos) önkormányzat, valamint — külön törvény alapján — a tartósan fizetésképtelen helyi önkormányzat kiegészítő támogatást igényelhet az e törvény 6. számú mellékletében foglalt feltételek szerint.” Ezek a rendelkezések azonban nem az önálló önkormányzati státusz elnyerésére törekvő településekre vagy településrészekre vonatkoznak, hanem a helyi önkormányzatokra.

Az Alkotmánybíróság a 11/1992. (III. 5.) AB határozatában megállapította, hogy „a jogbiztonság az Alkotmánybíróság értelmezésében — az államtól és elsősorban a jogalkotótól azt várja el, hogy a jog egésze, egyes részterületei, és egyes szabályai is világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előre láthatóak legyenek... A jogbiztonság megköveteli a jogszabályok olyan világos és egyértelmű fogalmazását, hogy mindenki, akit érint, tisztában lehessen a jogi helyzettel, ahhoz igazíthassa döntését és magatartását, s számolni tudjon a jogkövetkezményekkel. Ideértendő az is, hogy ki lehessen számítani a jogszabály szerint eljáró jogalanyok és állami szervek magatartását”. (ABH 1992. 84, 91.)

Az Ötv. 52. § (1) bekezdése második mondatának kifogásolt kategórikus tiltó, tartalmát tekintve azonban bi-

zonytalan rendelkezése sérti a jogbiztonságnak az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből fakadó követelményét, ezért az Alkotmánybíróság ezt a rendelkezést megsemmisítette.

6. Az Ötv. 52. § (1) bekezdésében meghatározott törvényi feltételek az 53. § értelmében irányadóak a községegyesítés megszüntetésére is.

Az indítványozók azt is kifogásolták, hogy az általuk vitatott törvényi feltétel tekintetében a törvényalkotó nem különböztet a korábban önálló község és önállósággal eddig nem rendelkező település között, tehát az indítvány tartalma szerint az Ötv. 53. § első mondatának kifogásolt szövegrésze az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésébe ütközik.

Az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdése szerint „a Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül”.

Az Alkotmánybíróság már több döntésében, így a 191/B/1992. AB határozatában (ABH 1992. 592, 593.) is rámutatott arra, hogy a megkülönböztetés akkor alkotmányellenes, „ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne”. Az Ötv. kifogásolt rendelkezései értelmében a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartoznak mindazok a települések, amelyek nem rendelkeznek önálló községi jogállással.

Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az indítványozók által igényelt előnyös megkülönböztetés mellőzése nem alkotmányos sértő, mivel az előírt feltételek a települések mindkét csoportja esetében nem alkotmányellenes településpolitikai célok, különösen a működőképesség létrehozásának, illetve megtartásának szolgálatában állanak. Az Ötv. 53. § első mondatának kifogásolt szövegrésze ezért nem ütközik az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésébe.

7. Az Ötv. idézett rendelkezései alapján az új község alakításáról és a községegyesítés megszüntetéséről a belügyminiszter előterjesztése alapján a köztársasági elnök dönt. E rendelkezések értelmében az ilyen ügyekben a belügyminiszter jogköre az előkészítéssel kapcsolatos feladatok ellátására terjed ki, az ügyben az érdemi döntés meghozatala a köztársasági elnök hatáskörébe tartozik. A belügyminiszteri előterjesztés kialakításának és továbbításának, valamint a köztársasági elnök döntéshozásának eljárásai rendjét az Ötv. és más törvény sem szabályozza.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 49. § (1) bekezdése szerint, ha az Alkotmánybíróság hivatalból, illetőleg bárki indítványára azt állapítja meg, hogy a jogalkotó szerv a jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladatát elmulasztotta és ezzel alkotmányellenességet idézett elő, a mulasztást elkövető szervet — határidő megjelölésével — felhívja feladatának teljesítésére.

Az Alkotmánybíróság már a 22/1990. (X. 16.) AB határozatban elvi jelentőséggel rámutatott arra, hogy a jogalkotó szerv jogszabályalkotási kötelezettségének konkrét jogszabályi felhatalmazás nélkül is köteles eleget tenni, ha a jogi szabályozás iránti igény annak nyomán állott elő, hogy az állam jogszabályi úton beavatkozott bizonyos életviszonyokba és ezáltal az állampolgárok egy csoportját megfosztotta alkotmányos joguk érvényesítésének gyakorlati lehetőségétől (ABH 1990. 83, 86.). Az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapít meg akkor is, ha alapjog érvényesüléséhez szükséges jogszabályi garanciák hiányoznak. (ABH 1992. 204, 205., ABH 1992. 227, 231.)

A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a belügyminiszteri előterjesztés kialakításának és továbbításának eljárási rendjére, a kapcsolódó határidőkre, a köztársasági elnök ilyen tárgyú döntéshozására, a jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó jogi szabályozás hiányát azért minősítette mulasztásos alkotmánysértésnek, mert egyrészt a belügyminiszteri előterjesztői közreműködés szabályozatlansága miatt a törvényben biztosított kezdeményezési jog üresedhet ki, és sérülhet a jogállamiság szerves összetevőjét képező jogbiztonság követelménye is, másrészt nem érvényesülhet az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében biztosított jogorvoslatához való alapjog sem.

Az Alkotmánybíróság ezért határidő megállapításával hívta fel a jogalkotót a mulasztásos alkotmánysértés megszüntetésére.

8. Nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe az új község alakítását vagy községegyesítés megszüntetését célzó eljárás törvényességi felügyelete. Ezért az indítványt e vonatkozásban az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat nélkül visszautasította.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Ádám Antal s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kilényi Géza s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lábady Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Németh János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky Ödön s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Vörös Imre s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 820/B/1997/5.

Az Alkotmánybíróság 16/1998. (V. 8.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a társadalombiztosítás önkormányzati igazgatásáról szóló 1991. évi LXXXIV. törvény 7. § (3) bekezdésének első mondatából a „— a (11) bekezdésben foglalt kivételekkel —”, valamint az „országos” szövegrész, a 7. § (3) bekezdésének második mondata, továbbá a 7. § (4)—(8), (11) és (13) bekezdése alkotmányellenes. Az Alkotmánybíróság ezért ezeket a rendelkezéseket megsemmisíti. Az 1991. évi LXXXIV. törvény 7. § (3) bekezdésének a megsemmisítés után hatályban maradó szövege: „A biztosítási képviselőket a biztosítási ellátásra jogosultak képviselői tekintetében a munkavállalók, a munkáltatók képviselői tekintetében a munkáltatók érdekképviselői szervezetei delegálják.”

Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítás önkormányzati igazgatásáról szóló 1991. évi LXXXIV. törvény 7. § (3) bekezdésének egésze alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közönlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Az Alkotmánybírósághoz a társadalombiztosítás önkormányzati igazgatásáról szóló 1991. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Öit.) 7. § (3), (4), (11) és (13) bekezdése alkotmányellenességének megállapítása és megsemmisítése tárgyában több indítvány érkezett. Az Alkotmánybíróság az indítványokat egyesítette, és egy eljárásban bírálta el.

Az indítványozók azon az alapon kifogásolják az Öit. 7. § (3), (4), (11) és (13) bekezdése rendelkezéseit, hogy azok ellentétben állnak az Alkotmánynak a jogállamiságra, a népszuverenitás gyakorlására és a hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó szabályaival.

2. Az Alkotmánybíróság megkereste a népjóléti minisztert, aki válaszában — többek között — előadta a következőket:

A társadalombiztosítás területén az önkormányzati típusú igazgatás célja az, hogy a járulékfizetők, „a biztosítási

teherviselők’’ számára teremtsenek részvételi és ellenőrzési jogokat a járulékbételek felhasználásban, az ezzel összefüggő igazgatási tevékenységben. Ezt a célt követte az Öit. is, amikor a társadalombiztosítás önkormányzati igazgatásának bevezetésével sajátos munkamegosztást intézményesített a társadalombiztosítás területén.

II.

Az Országgyűlés az 1997. júniusi 3-i ülésnapján fogadta el a társadalombiztosítás önkormányzati igazgatásával összefüggő egyes törvények módosításáról rendelkező 1997. évi XLVIII. törvényt (a továbbiakban: Öimt.). Az Öimt. 4. §-a a kihirdetés napjával (1997. június 11.) módosította az Öit.-nek a Nyugdíjbiztosítási Önkormányzat és az Egészségbiztosítási Önkormányzat közgyűlésének összetételére, a biztosítási képviselők delegálására, választására vonatkozó szabályait. Az Öit. módosított 7. §-a szerint:

„ (1) A Nyugdíjbiztosítási Önkormányzat közgyűlése 48 biztosítási képviselőből áll. A biztosítási ellátásra jogosultakat 24 biztosítási képviselő képviseli azzal, hogy ebből a nyugdíjasok képviselőjét közvetlenül 4 fő látja el. A munkáltatók biztosítási képviselőinek száma 24 fő azzal, hogy ebből a helyi önkormányzatok mint munkaadók képviselőjét közvetlenül 4 fő látja el.

(2) Az Egészségbiztosítási Önkormányzat közgyűlése 48 biztosítási képviselőből áll, közülük 24 fő a biztosítási ellátásra jogosultak képviselője. A munkáltatók biztosítási képviselőinek száma 24 fő azzal, hogy ebből a helyi önkormányzatok mint munkaadók képviselőjét közvetlenül 4 fő látja el.

(3) A biztosítási képviselőket — a (11) bekezdésben foglalt kivételekkel — a biztosítási ellátásra jogosultak képviselői tekintetében a munkavállalók, a munkáltatók képviselői tekintetében a munkáltatók országos érdekképviselői szervezetei delegálják. Egyéb megegyezés hiányában a delegálásra jogosult szervezetek közötti delegálási arányt a munkaadók esetében az egyes szervezetek által képviseltek részéről teljesített társadalombiztosítási járulékfizetési arány, a munkavállalók esetében az üzemi (közalkalmazotti) tanácsai választásokon elért eredmény határozza meg.

(4) E törvény alkalmazásában a munkavállalók, illetőleg a munkáltatók országos érdekképviselői szervezetének minősül az a munkavállalói, illetőleg munkáltatói érdekképviselői szövetség,

a) amely legalább három nemzetgazdasági ágban és legalább tíz alágazatban bírósági nyilvántartásba vett, igazolt tagszervezettel rendelkezik, és

b) amely vagy amelynek tagszervezetei igazoltan legalább öt, különböző megyében működő területi szervezettel rendelkeznek.

(5) A (4) bekezdésben foglaltakon túl

a) a munkavállalói érdekképviselői szövetség országos érdekképviselői szervezetként történő elismeréséhez az szükséges, hogy tagszervezetei együttesen igazoltan legalább száz különböző munkáltatónál működő munkahelyi szervezettel rendelkezzenek,

b) a munkáltatói érdekképviselői szövetség országos érdekképviselői szervezetként történő elismeréséhez az szükséges, hogy a szövetséghez legalább ezer munkáltató, illetve vállalkozás tartozzon, vagy amelyben a foglalkoztatottak száma legalább százezer fő.

(6) Egy szakszervezet csak egy szakszervezeti szövetségnél, egy munkáltató csak egy munkáltatói érdekképviselői szövetségnél vehető figyelembe.

(7) A (4)—(6) bekezdésben meghatározott feltételek elérése érdekében a munkavállalók, illetőleg a munkáltatók érdekképviselői szövetségei egymással koalícióra léphetnek.

(8) A (4)—(6) bekezdésben meghatározott feltételeket a munkavállalói, illetőleg a munkáltatói érdekképviselői szövetségek az Országos Választási Bizottságnál az e törvény hatálybalépését követő 15 napon belül igazolják. Az Országos Választási Bizottság a feltételek fennállásáról a bejelentésre nyitva álló határidőt követő 15 napon belül nyilatkozik.

(9) Az Országos Választási Bizottság tevékenysége, döntése ellen 3 napon belül a Legfelsőbb Bíróságnál lehet kifogással élni. További jogorvoslatnak helye nincs. A kifogás benyújtására vonatkozó határidő jogvesztő.

(10) A Legfelsőbb Bíróság a jogorvoslati kérelemről nemperes eljárásban határoz. Ha a Legfelsőbb Bíróság a kifogásnak helyt ad,

a) megállapítja a törvénysértés tényét, és ezt az érintett felek tudomására hozza,

b) megsemmisíti, — és ha szükséges — megváltoztatja a törvénysértő döntést.

(11) A nyugdíjasok képviselői közül két főt a Magyar Nyugdíjas Egyesületek Országos Szövetsége, két főt a Nyugdíjasok Országos Képviselői delegál. A helyi önkormányzatok mint munkaadók képviselőit az országos önkormányzati érdekképviselői szervezetek delegálják.

(12) Az e törvény alapján megalakuló biztosítási önkormányzatok megbízatása 2000. január 1-jéig tart. A közgyűlés alakuló ülését, továbbá a 8. § (3) bekezdése szerinti mandátumvizsgáló bizottság első ülését a delegáló szervezetek közös megállapodásuk alapján megválasztott képviselője hívja össze, és nyitja meg.

(13) Ha a (12) bekezdésben meghatározott határidő előtt a közgyűlés feloszlására kerül sor, a feloszlástól számított 60 napon belül a (3) és (11) bekezdés szerint delegálásra jogosult szervezetek — a (3)—(10) bekezdésben foglaltak alkalmazásával — új biztosítási képviselőket delegálnak.

III.

Az indítványok részben megalapozottak.

1. Néhány indítványozó azon az alapon vitatja az Öit. 7. § (3) bekezdését, hogy az a biztosítási képviselők delegálását rendeli el. Meglátásuk szerint az Alkotmány 2. § (2) bekezdésére figyelemmel alkotmányosan nem hozható létre olyan közhatalmi szervezet, amelynek tagjait ne választás útján jelölnék ki az állampolgárok.

Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy a társadalombiztosítási önkormányzatok gyakorolnak-e közhatalmat, és ha igen, rendelkeznek-e a közhatalom gyakorlásához szükséges, az Alkotmány 2. §-a által megkövetelt demokratikus legitimitációval.

Az Öit. 9. § (1) bekezdése alapján a társadalombiztosítási önkormányzat feladatkörében a közgyűlés

a) megalkotja alapszabályát, illetőleg egyéb szabályzatait;

b) a biztosítási képviselők közül megválasztja az önkormányzat elnökét és alelnökét;

c) dönt a 8. § (6) bekezdésben meghatározott költség-térítésről;

d) dönt tagozat, állandó vagy ideiglenes bizottság létrehozásáról;

e) kialakíthatja a biztosítási ágba tartozó helyi-területi testületeket;

f) kezdeményezi a társadalombiztosítás és ezen belül a biztosítási ág, valamint az ellátások fejlesztését, feladatkörében javaslatot tesz a Kormánynak vagy az Országgyűlés illetékes bizottságának a társadalombiztosítás egészét vagy a biztosítási ágat érintő törvényjavaslat előterjesztésére;

g) feladatkörében véleményezi a társadalombiztosításra vagy a biztosítási ágra vonatkozó törvények tervezeteit;

h) javaslatot tesz a Kormánynak társadalombiztosítási kérdésekben vagy a biztosítási ágra vonatkozó rendelet megalkotására;

i) feladatkörében — ha törvény egyetértési jogot nem állapított meg — véleménynyilvánítási jogot gyakorol a társadalombiztosítást érintő jogszabályok tervezetével kapcsolatban;

j) külön törvényben meghatározottak szerint rendelkezik a biztosítási alapba tartozó vagyon felett, delegálja a tulajdonosi jogok képviselőit;

k) megtárgyalja a pénzügyminiszter által április 30-áig átadott, a következő évre várható makrogazdasági mutatók alapján elkészített társadalombiztosítási költségvetési irányelveket, és azt elfogadása után — az államháztartásról szóló, többször módosított 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 84. §-a szerinti eljárási rendnek megfelelően — a tárgyévvel megelőző év május 31-éig, az f) pontban foglalt jogkörében a Kormány elé terjeszti;

l) megtárgyalja a biztosítási önkormányzat kezelésében lévő biztosítási alap költségvetési javaslatának tervezetét, és azt elfogadása, valamint a két biztosítási alap összevont mérlegének elfogadása után — az Áht. 85/A. §-a szerinti

eljárási rendnek megfelelően — a tárgyévvel megelőző év augusztus 31-éig, az f) pontban foglalt jogkörében a Kormány elé terjeszti;

m) költségvetése időarányos teljesítéséről és végzett munkájáról negyedévente beszámol az Országgyűlésnek, vagy az Országgyűlés által kijelölt bizottság(ok)nak. A beszámolót a Kormánynak egyidejűleg tájékoztatásul megküldi;

n) megtárgyalja a kezelésében lévő társadalombiztosítási alap költségvetésének végrehajtásáról szóló zárszámadási javaslat tervezetét, és azt elfogadása, valamint a két társadalombiztosítási alap összevont mérlegének elfogadása után legkésőbb a tárgyévvel követő félév végéig — az Áht. 86/A. §-a szerinti eljárási rendnek megfelelően — a Kormány elé terjeszti;

o) gondoskodik a biztosítási alap kezeléséről, a biztosítási alap költségvetésének kereti között dönt bevételeinek felhasználásáról, pénzeszközök meghatározott célra történő elkülönítéséről, átcsoportosításáról, az átmenetileg szabad pénzeszközök hasznosításának módjáról, továbbá hitelek felvételéről;

p) központi hivatali szerve vezetője útján irányítja hivatali szervezetét, az igazgatási feladatok ellátásáról az alapszabályban meghatározott módon beszámoltatja a főigazgatót, de az igazgatási szerv jogszabályban meghatározott hatáskörében egyedi utasítást nem adhat;

r) jóváhagyja központi hivatali szerve szervezeti és működési szabályzatát;

s) gyakorolja hivatali szervezete vezetője és annak helyettesei (a továbbiakban: főigazgató, főigazgató-helyettes) felett a munkáltatói jogokat; a Kormány egyetértésével — határozatlan időre — kinevezi és felmenti a főigazgatót és annak helyetteseit;

t) dönt új igazgatási szerv létrehozásáról, meglévők összevonásáról, megszüntetéséről;

u) szervezi és továbbfejleszti a biztosítási ág nemzetközi kapcsolatait, részt vesz azokban, ellenőrzi a biztosítási kötelezettségek teljesítését;

ü) dönt a biztosítási önkormányzatok szövetségéhez való csatlakozásról;

v) megtárgyalja és jóváhagyja az Áht. rendelkezései szerint a költségvetésben jóváhagyott tartalék felhasználását, illetve javaslatot készít a Kormány részére annak felhasználásáról.

(2) A törvényjavaslat előterjesztője a biztosítási önkormányzatnak a törvénytervezetre adott véleményét ismerteti az Országgyűlés előtt. A társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak költségvetésére és zárszámadására vonatkozó törvényjavaslat tárgyalásakor — ha a benyújtott törvényjavaslat eltér a biztosítási önkormányzatok által elfogadottól — a Kormány bemutatja a biztosítási önkormányzatok által készített költségvetési, illetőleg zárszámadási javaslattervezet is. Ha a Kormány a biztosítási önkormányzatnak kormányrendelet megalkotására vonatkozó javaslatával vagy kormányrendelet tervezetével adott véleményével nem ért egyet, a vélemé-

nyeltérésről és annak indokairól írásban tájékoztatja a biztosítási önkormányzatot.

Az Alkotmánybíróság egyik korábbi határozatában megállapította, hogy a közhatalmat gyakorló, és ezért demokratikusan legitimitációt igénylő köztestület által ellátott közfeladat fogalmát jogszabály nem határozza meg. A Ptk.-nak a köztestületeket a magyar jogba ismét bevezető rendelkezéseihez készült indokolása szerint közfeladat „általában olyan feladat, amelyet egyébként az államnak vagy a helyi önkormányzatnak kellene megvalósítania”. Ebben a körben a közfeladat közigazgatási feladat, amelyhez a köztestületnek megfelelő hatáskörökkel is rendelkeznie kell. A köztestület a helyi önkormányzatok mellett az önkormányzás másik válfaját testesíti meg. Közfeladatnak minősül az is, ha az állam valamely szakma teljességét érintő kérdésekben való tanácsadó közreműködés céljából hoz létre köztestületet úgy, hogy az e feladat ellátásához szükséges szervezettel és hatáskörökkel is ellátja. Közfeladatot láthat el az olyan ágazati önkormányzat is, amely az adott hivatás minden gyakorlója számára a foglalkozás szabályait érintő normaalkotást végez, s ezeket szankcionálja. E két utóbbi feladat megvalósítása során is részben közhatalmi jogosítványokkal él a köztestület; a határok az átruházott közigazgatási és egyéb — például belső igazgatási — feladatok között nem élesek. A közfeladat fogalma tehát szélesebb a hatósági jogkör gyakorlásánál, amely viszont esetenként, és a szükséghez képest a közfeladat ellátásának egyik nélkülözhetetlen eszköze lehet. [39/1997. (VII. 1.) AB hat. ABH 1997. 268.] Az idézett határozat közhatalmi elemet tartalmazó közfeladatnak minősíti az államigazgatási eljárásban gyakorolt egyetértési jogot, a tanácsadói közreműködést, a közigazgatási feladatok ellátását és a normaalkotást. A társadalombiztosítási önkormányzatok feladatai közül így közhatalmi jellegű közfeladatnak minősül az Öit. 9. § (1) bekezdésének *i)* pontjában jelzett egyetértési, illetve véleménynyilvánítási jog, a *k), l), n)* pontjaiban megállapított javaslattevési jog, az *o)* pontjában rögzített döntési jog és a *p)* pontjában meghatározott — a hivatali szervezete tekintetében alkalmazható — irányítási jog gyakorlása. A társadalombiztosítási önkormányzatok tehát a törvény rendelkezései alapján hatalmi jogosítványokat is gyakorolnak.

2. Az Alkotmány nem rendelkezik a társadalombiztosítási önkormányzatról. Nincs az államnak az Alkotmányból folyó kötelezettsége a társadalombiztosítási önkormányzat létrehozására. Az államnak Alkotmányból származó kötelezettsége ugyan a társadalombiztosítási rendszer szabályozása és ezáltal működtetése, de annak önkormányzatiságára vonatkozóan az Alkotmány nem határoz meg követelményeket. Az Országgyűlés szabad mérlegelési körébe tartozik, hogy — figyelemmel társadalmi, gazdasági, szervezeti és egyéb célszerűségekre — meghatározza a társadalombiztosítás irányítási, igazgatási rendszerét. Az Országgyűlés mérlegelési szabadsága azonban nem korlátlan, a társadalombiztosítás szervezetének kialakítása so-

rán úgy kell eljárnia, hogy ne sértse meg az Alkotmány rendelkezéseit.

Az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam. A 2. § (2) bekezdése alapján pedig a Magyar Köztársaságban minden hatalom a népé, amely a népszuverenitást választott képviselői útján, valamint közvetlenül gyakorolja. Csak a választópolgárok ilyen hatalomgyakorlása tekinthető a közhatalom demokratikus forrásának, illetve megnyilvánulásának.

Az Alkotmányban megerősített népfelség elvéből és abból, hogy a társadalombiztosítási önkormányzatok közhatalmi jogokkal is rendelkeznek, még nem következik a vizsgált önkormányzati képviselők közvetlen választásának kötelezettsége. Az Alkotmány 70. § (1) bekezdése szerint: „A Magyar Köztársaság területén élő minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési és a helyi önkormányzati, továbbá a kisebbségi önkormányzati választásokon választható és — ha a választás, illetőleg népszavazás napján az ország területén tartózkodik — választó legyen, valamint országos vagy helyi népszavazásban és népi kezdeményezésben részt vegyen.” Az Alkotmány 71. §-a úgy rendelkezik, hogy „az országgyűlési képviselőket, valamint a helyi önkormányzati képviselő-testület tagjait, továbbá a polgármestert és a fővárosi főpolgármestert a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással választják”.

Az Országgyűlés az Alkotmány keretei között szabadon állapíthatja meg a társadalombiztosítási önkormányzatok közgyűlésének létrehozási rendjére vonatkozó szabályokat. A közhatalom gyakorlásának azonban alkotmányos feltétele, hogy arra demokratikus legitimitáció alapján kerüljön sor. Az Alkotmánybíróság a bírói hatalom forrását elemezve már állást foglalt a demokratikus legitimitáció kérdésében. Eszerint a népszuverenitásra épülő rendszerben a hatalmi ágak lehetnek önlegitimálók, ha közvetlen választáson alapulnak. A másik út a közhatalom elnyerése valamely más hatalmi ág közreműködésével; a hatalomnak azonban ekkor is, ezen a láncolaton keresztül visszavezethetőnek kell lennie a szuverén néphez. [38/1993. (VI. 11.) AB hat. ABH 1993, 256. 262.] A demokratikus legitimitáció elsődlegesen valósul meg akkor, ha a közhatalmat gyakorló testületet a választópolgárok közvetlenül választják. Demokratikus a legitimitáció akkor is, ha a közvetlenül választott szervezet által választott vagy kinevezett szervek, személyek gyakorolnak közhatalmat. Amíg a választások, kinevezések láncolata a választópolgároktól a közhatalmat gyakorló szervig, személyig folyamatos, a demokratikus legitimitáció nem vitatható. Ezért tekinthető demokratikusan legitimáltnak a Kormányés az államigazgatási szervezet is.

A társadalombiztosítási önkormányzat esetén a demokratikus legitimitáció megvalósulhat úgy is, ha a közhatalmat gyakorló szerv vagy személy felhatalmazását azoktól kapja, akiket az önkormányzatot létrehozó törvény az önkormányzat alanyainak nyilvánít. Az Alkotmánybíróság már a

közhatalmat gyakorló köztestületekre vonatkozó korábbi határozatában elvi élel megállapította, hogy ha az ilyen köztestület „jogosítványai a közigazgatás egyszerű adminisztrációs kíségítésén túllépnek, akkor a normák címzettjei összességének a döntéshozó szervek választói között kell lennie”. Ez a határozat a köztestületet a választójogosult köztestületi tagok közösségeként fogja fel. [38/1997. (VII. 1.) AB hat. ABH 1997. 257.]

Az Öit. 1. § (2) bekezdése szerint a biztosítási önkormányzat a biztosítási ellátásokra jogosultak és a járulékfizető munkáltatók képviselőiből (a továbbiakban: biztosítási képviselő) alakult testület. Az önkormányzat alanyainak így — a munkáltatók mellett — az ellátásra jogosultak összességét kell tekinteni. Az Öit. 7. § (1) bekezdése a „biztosítási ellátásra jogosultakat képviselő 24 biztosítási képviselő” közül 4 helyet közvetlenül a nyugdíjasok képviselőjére rendel, a (3) bekezdés viszont az összes többi (azaz nem nyugdíjas) biztosítási ellátásra jogosult képviselőjére a munkavállalók országos érdekképviseleti szervezetei delegáltjait jelöli ki. Ezek szerint a nem-nyugdíjas „választójogosultak” köre a biztosítási ellátásra jogosultakról a munkavállalókra, s ezen belül is az érdekképviseleti szervezetek tagjaira szűkül.

Kérdés, hogy ez a korlátozás nem zárja-e ki az ezen a szűkebb bázison létrehozott képviselőlet legitimációját. A társadalombiztosítás esetén is az önkormányzat alanyainak kell ugyanis biztosítani azt a lehetőséget, hogy meghatározzák az önkormányzat feladat- és hatáskörét gyakorló és az igazgatási szervezetet irányító szerv személyi összetételét, vagyis az öket képviselő önkormányzati képviselők személyét. Az ilyen értelemben vett „választójogosultak” körének az önkormányzat alanyaihoz képest szűkebb volta önmagában nem zárja ki az önkormányzat legitimációját. A legitimáció megléte vagy hiánya attól függ, hogy milyen indokai vannak a szűkítésnek, s az milyen arányú, s végül attól is, hogy a képviselőlet választáson vagy delegáláson alapul-e. Az országgyűlési és a helyi önkormányzati képviselők választásánál például a jogszabályok címzettjeihez képest a választásra jogosultak körét a nagykorúságon kívül más szempontok szerint is korlátozzák az Alkotmány és a törvények (állampolgárság, tartós letelepedés, állandó lakhely, a választások időpontjában az ország területén való tartózkodás). A korlátozás hatásának megítélésénél a képviselőlet szerv legitimációjára döntő súllyal esik latba az illető önkormányzat közhatalmat igénylő feladata. Például az Alkotmánybíróság által korábban e szempontból is vizsgált köztestületeknél, a gazdasági és szakmai kamaráknál a tagok, azaz az önkormányzati alanyok és a választójogosultak egybeesése a szóban forgó kamarák természeténél fogva lehetséges és szükségszerű volt. A társadalombiztosítási önkormányzat esetében az önkormányzat alanyainak — az ellátásra jogosultaknak — járó szolgáltatásokat jogszabályok határozzák meg. Erre nézve azok a jogosultak, akik választópolgárok is, az országgyűlési képviselők választásakor élhetnek azzal a jogukkal, hogy a képviselőlet választásán keresztül a jövőbeni szolgáltatásokat befolyá-

solják. A társadalombiztosítási önkormányzat azonban elsősorban e szolgáltatások megszervezésével és igazgatásával foglalkozik, beleértve a jogosultak pénzügyi hozzájárulásának igazgatását is. Az Öit. preambuluma ezzel összhangban „az érdekeltek hozzájárulására alapozott és az állam által garantált társadalombiztosítási ellátások megszervezéséről és igazgatásáról” beszél, mint a törvény céljáról, amely az „érdekeltek” beleszólását és érdekérvényesítését önkormányzati formában biztosítja. Az önkormányzatnak a törvény 9. §-ában meghatározott hatáskörét is figyelembe véve nem ésszerűtlen, hogy az önkormányzat „választójogosultjainak” körét az Öit. a „hozzájárulást teljesítő érdekeltekre”, azaz a biztosítási teherviselőkre korlátozza. A társadalombiztosítási önkormányzat legitimitásához elegendő tehát, ha a képviselők hatalmukat a biztosítási teherviselőktől nyerik; a törvénynek ez a megoldása önmagában alkotmányosan nem kifogásolható. Azonban a biztosítási teherviselők számottevő részének kizárása az önkormányzati képviselők személyének meghatározásából a legitimáció hiányát eredményezi. Emellett az önkormányzati képviselők személye meghatározására vonatkozó lehetőség aránytalan korlátozása esetén sem lehet demokratikus legitimációról beszélni. Az, hogy a biztosítási teherviselők egészének vagy meghatározott hányadának kell-e biztosítani meghatározó beleszólást az önkormányzati képviselők kiválasztásába, attól függően különböző, hogy a biztosítási képviselőlet választják, vagy delegálják-e.

a) Választások általi legitimáció esetén mellőzhetetlen feltétel, hogy az önkormányzat valamennyi választójoggal rendelkező alanya jogosult legyen részt venni a választáson. Emellett a választásnak a konkrét önkormányzati szerv tagjainak konkrét alkalommal történő meghatározására kell irányulnia. Ellenkező esetben nem lehet a közhatalmi feladat ellátására adott felhatalmazásról beszélni. Nem megfelelő tehát a más célú, más feladatra való felhatalmazásra irányuló választás eredményeit alapul venni a személyi összetétel meghatározása szempontjából.

Ehhez képest az üzemi (közalkalmazotti) tanácsi választások eredményére való utalás két körülmény miatt nem tekinthető a vizsgált esetben választás általi legitimálásnak. Egyrészt a legutolsó üzemi tanácsi választásokra 1995-ben, tehát két évvel a társadalombiztosítási önkormányzatok újraalakulása előtt került sor. Másrészt az üzemi tanácsi választások más összefüggésben való, más tartalmú képviselőletre jogosították fel a megválasztott szerveket. Akik azokon a választásokon részt vettek, nem a társadalombiztosítási önkormányzatokban való képviselőlettel kívánták az általuk választottakat megbízni, és ezért nem is mérlegelheték azt, melyik jelölt képviselőletnek inkább a társadalombiztosításban az érdekeit. Így nem is adhattak az általuk választottak számára felhatalmazást érdekeiknek a társadalombiztosítási önkormányzatokban való képviselőletére. Valamely érdekképviselet által általában élvezett „támogatottság” önmagában nem tekinthető olyan korlátlan felhatalmazásnak, amely a támogatás megszerzésekor előre még nem is látható, és a felhatalma-

zók által nem is mérlegelt új feladatkörök ellátására is szükségképpen feljogosít. Az üzemi tanácsi választásokon elért eredménye delegálási rendszerben nem vehető tekintetbe. A delegálás esetén, éppen azért mert választásra nem kerül sor, csakis a munkavállalóknak a delegálásra jogosult érdekképviselőkben való tagsága releváns. Ezért még ha vélelmezni is lehetne, hogy az 1995-ben megtartott üzemi tanácsi választásokon elért eredmény 1997-ben megismétlődött volna, akkor sem lehetne ennek a más célú választásnak az eredményét figyelembe venni. Ezért ez a szabályozás a delegálási eljárásban idegen elem. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította az Öit. 7. § (3) bekezdése második mondatának alkotmányellenességét, s azt megsemmisítette.

b) A demokratikus legitimáció delegálási rendszerben is csak úgy jöhet létre, ha az önkormányzati alanyok többsége határozza meg az önkormányzati képviselők személyét. Ha társadalmi szervezetek vagy érdekképviselők jogosultak a delegálásra, szükséges, hogy az önkormányzati alanyok túlnyomó többsége tagja legyen ezeknek a szervezeteknek. A választott önkormányzatokkal szemben ugyanis, ahol minden önkormányzati alanyunk választójoga van, a delegációs elven létrehozott önkormányzatok „választói” értelemszerűen azoknak a testületeknek a tagságára korlátozódnak, amelyek jogosultak közvetlenül vagy közvetve képviselőket küldeni. Ha a szervezetek az alanyok túlnyomó többségét magukban foglalják, a legitimáció fennáll. A „túlnyomó többség” megkövetelésére azért van szükség, mert a delegálásra jogosult szervezetben tagsággal nem rendelkező önkormányzati alanyok ki vannak zárva az önkormányzati képviselők személyének meghatározásából, azaz nem ahhoz hasonlítható a helyzet, mintha nem élnének választójogukkal, hanem nincs választójoguk. Az pedig alkotmányosan nem várható el, hogy az önkormányzat alanyai az önkormányzati képviselők delegálásának befolyásolása céljából belépjenek az érdekképviselők alapításának joga, illetve az egyesülési jog alapján létesült szervezetbe, amelynek csupán egyik feladata és részjogosítványa a delegálás. Ez a különbség magyarázza azt, hogy ha a választásra jogosultak csupán egy fővel több mint fele választ képviselőket, a képviselő legitimációja nem vonható kétségbe, hiszen a választás joga a többieket is megillette, csupán nem éltek vele. Ezzel szemben, ha a képviselő delegálására jogosult szervezetek csupán a felét, vagy annál nem lényegesen többet tudhatnak tagjaik között azokból, akik egyébként egy választási rendszerben választójogosultak lennének, akkor az így létrejött testületnek nincs meg a kellő legitimációs alapja, hiszen azok, akik nem tagjai a delegáló szervezetnek, de alanyai az önkormányzatnak, ki vannak zárva abból, hogy a képviselők személyére bármilyen befolyást gyakoroljanak. Márpedig a legitimáció forrását képező önkormányzati alanyok közötti ilyen különbségtételnek nincs igazolható alapja. Ha kevés a szakszervezeti tag, akkor más alapon kell szervezni a biztosítási képviselők küldését.

A biztosítási ellátásra jogosultak, mint a társadalombiztosítási önkormányzat alanyai közül az Öit. a nyugdíjjaso-

kon kívül csak a biztosítási teherviselőknak ad jogot a biztosítási képviselők személyének meghatározására, s ezt a korlátozást egy második szűkítéssel tetézi akkor, amikor a biztosítottak képviseletét a munkavállalók országos érdekképviselői szervezeteire, a járulékfizető munkáltatók képviseletét pedig az országos munkáltatói érdekképviselői szervezetekre bízta.

A szakszervezeteknek és a munkáltatók érdekképviselői szervezeteinek a kötelező társadalombiztosítás igazgatásában vállalt szerepe történetileg alakult ki. A munkás betegségélyező, baleseti rokkantsági, nyugdíj-, öregségi, rokkantsági, hátramaradotti nyugdíjpénztárak irányításában, igazgatásában, gazdálkodásának bonyolításában mindkét érdekképviselő meghatározó tevékenységet fejtett ki. Természetesen a történeti hagyományok önmagukban nem igazolhatják e két érdekképviselő vizsgált jogosultságát. Abban az esetben, ha az érdekképviselői szervezetek nem tudják tagjaik, illetve támogatóik között a biztosítási teherviselő túlnyomó többségét, alkotmányosan nem lehet a társadalombiztosítás önkormányzati igazgatását a képviselőikből létrehozott testületre bízni.

A népjóléti miniszter válaszából kitűnően az országos munkavállalói érdekképviselői szervezetek a munkavállalóknak mintegy 54%-át fogják át, aminél a támogatottságuk nagy valószínűséggel nagyobb. Szerinte abból pedig, hogy az Országos Választási Bizottságnál csak olyan munkáltatói szövetség jelent meg, amelyik delegálási jogot kapott, arra lehet következtetni, hogy a delegáláskor nem volt más számottevő, országosan elterjedt és támogatott munkáltatói érdekképviselői szövetség.

A munkavállalói érdekképviselőknek a nem-tagok általi „valószínű támogatottsága” a legitimáció szempontjából nem értékelhető. Az pedig, hogy a delegálási joggal rendelkező szervezeteknek a társadalombiztosítási önkormányzat alanyai közül csupán a biztosítási teherviselő 54%-a a tagja, azaz a teherviselő majdnem felének semmilyen joga és lehetősége nincs arra, hogy a biztosítási önkormányzat képviselőinek kiválasztására befolyást gyakoroljon, a fent kifejtettek értelmében azzal a következménnyel jár, hogy az Öit. 7. § (4)—(8) bekezdésében meghatározott szabályok szerint megalakított önkormányzatnak hiányzik a demokratikus legitimációja. Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítási önkormányzatok delegálással való létrehozását önmagában nem ítélte alkotmányellenesnek, s ezért az Öit. 7. § (3) bekezdéséből hatályban tartotta azt a rendelkezést, amely szerint a biztosítási képviselőket a munkavállalók és a munkáltatók érdekképviselői szervezetei delegálják. Mivel azonban a delegálásnak a munkavállalók országos érdekképviselői szervezeteire bízása a munkavállalók jelenlegi szervezettsége mellett nem alkalmas arra, hogy a biztosítási képviselőknak az Alkotmány 2. §-a által megkövetelt, szükséges legitimációt biztosítsa, az Alkotmánybíróság az Öit.-nek a delegálás mikéntjét szabályozó rendelkezéseit megsemmisítette. A törvényhozás feladata, hogy — ha a delegálási rendszert fenn kívánja tartani — olyan szabályokat alkot-

son, amelyek az érdekképviseltek küldötteinek megfelelő demokratikus legitimitációt biztosítanak.

3. Több indítványozó vagyoni cenzus szerinti és így alkotmányellenes különbségtételt vél felfedezni abban a szabályban, amely szerint, ha a delegálásra jogosult munkáltatói érdekképviseltek nem tudnak megegyezni a delegálási arányokban, a delegálási arányt az egyes szervezetek által képviseltek részéről teljesített társadalombiztosítási járulékfizetési arány határozza meg.

Az Öit. a közgyűlésen belüli munkáltatói képviseleti arány megállapítását a munkáltatók országos érdekképviselati szervezeteire bízta. A biztosítási képviselők arányának alapja az országos érdekképviselati szervezetek megegyezése. Az érdekképviseltek saját belátásuk szerint dönthetnek arról, hogy közülük melyeket és milyen arányban illeti meg a képviselő-delegálási jog. Ennek keretében maguk állapíthatják meg, hogy az önkormányzatban való részvétel arányai milyen mutatókon — például a képviselt munkáltatók számán, gazdasági súlyán stb. — nyugodjanak. Megegyezés hiányában azonban a képviseltek arányait az egyes érdekképviselati szervezetek képviseltjei által befizetett társadalombiztosítási járulék nagysága határozza meg. Az Öit. eme rendelkezése azt jelzi, hogy az országos érdekképviselati szervezetek által képviseltek súlyát az általuk befizetett társadalombiztosítási járulék nagysága kifejezi. A képviselati arány meghatározásának a képviseltek által fizetett társadalombiztosítási járulék nagyságára épülő szabálya nem tekinthető a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütköző rendelkezésnek. A törvény által előírt különbségtétel nem tekinthető önkényesnek, mert a befizetett társadalombiztosítási járulék nagysága alkalmas a munkáltatói érdekképviselati szervezetek társadalmi súlyának kifejezésére.

4. Más indítványozók azon az alapon is vitatják az Öit. vonatkozó rendelkezésének alkotmányosságát, hogy az az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének rendelkezésébe ütközik. Megítélésük szerint a delegálási arány járulékfizetéshez kötése annak meghatározása nélkül, hogy melyik időpontban fizetett járulékot kell a számítás alapjának tekinteni, értelmezhetetlen és alkalmazhatatlan jogszabályi előírás.

Az Alkotmánybíróság a 26/1992. (IV. 30.) AB határozatában elvi érveléssel mutatott rá arra, hogy a normaszöveggel szemben alkotmányos követelmény a világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom. A jogbiztonság — amely az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság fontos eleme — megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon. [ABH 1992, 142.] Az Alkotmánybíróság a 1160/B/1992. AB határozatában azt is megállapította, hogy a jogalkalmazás általános és elvont módon megfogalmazott jogi normák konkrét, egyedi esetekre való vonatkoztatása, amelynek során minden jogszabály értelmezésre szorul. [ABH 1993, 608.] Az a körülmény azonban, hogy a törvény nem állapítja meg tételesen, mely időpontban fizetett társadalombiztosítási

járulék az alapja a képviselati arány meghatározásának, olyan hiányosságnak tekinthető, amely a jogalkalmazás során nem oldható fel biztonságosan, ezért a kifogásolt törvényi rendelkezés alkotmányellenességét az Alkotmány 2. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság megállapította.

5. Az indítványozók egyik csoportja alkotmányellenesnek tartja az Öit. 7. § (11) bekezdésének rendelkezését, mivel az a nyugdíjasok képviselati önkényesen és az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésébe ütköző módon két megnevezett szervezetre bízta. Meglátásuk szerint alkotmányellenes különbségtételhez vezet az a rendelkezés, amely a nyugdíjasok tekintetében a delegálás jogával a nyugdíjasok országos érdekvédelmi szervezetei közül csak ezt a kettőt ruházza fel.

A miniszteri válasz szerint ennek az az oka, hogy az Öit. delegálási szabályrendszere csak a jelenlegi önkormányzatok létrejöttére vonatkozik és az Öit.-ben nevesített két szervezet országos konföderációként átfogja a jelenleg létező nyugdíjas szervezeteket.

Az Alkotmánybíróság a 191/B/1992. AB határozatában megállapította, hogy alkotmányellenes a megkülönböztetés, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne. [ABH 1992, 593.] Az Öit. a munkavállalók és a munkáltatók képviselati ellátó biztosítási képviselők delegálásának jogát a munkavállalói, illetve a munkáltatói országos érdekképviselati szervezetekre bízta, és egyúttal meghatározta, hogy milyen érdekképviselati szervezeteket kell a törvény szempontjából országosnak tekinteni. A nyugdíjasok esetében a két-két biztosítási képviselőt a Magyar Nyugdíjas Egyesületek Országos Szövetsége és a Nyugdíjasok Országos Képviselati Delegációja. Azáltal, hogy az Öit. kifogásolt rendelkezése — függetlenül attól, hogy a nyugdíjasok rendelkeznek-e más országos érdekképviselati szervezettel vagy sem — eleve kizárta más országos érdekképviselati szervezet delegálási jogát, a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó jogalanyok között tesz önkényes és így alkotmányellenes különbséget. Az Öit. 7. § (13) bekezdése szerint, ha a közgyűlés feloszlására 2000. január 1-je előtt sor kerülne, az új biztosítási képviselőket a delegálásra jogosult szervezetek a feloszlástól számított 60 napon belül e § (3)—(10) bekezdésében foglalt szabályainak alkalmazásával delegálnák. Ezért önmagában az, hogy a delegálás idején nem működött más, a nyugdíjasok érdekeit képviselő országos szervezet, nem lehetett elégséges indok a két érdekképviselati szervezet nevesítésére. Az Öit. 7. § (11) bekezdésének a nyugdíjasok képviselőinek delegálására vonatkozó szabálya ellentétben állt az Alkotmány 70/A. §-ának a diszkrimináció tilalmára vonatkozó rendelkezésével. Az Alkotmánybíróság ezért ezt a kifogásolt rendelkezést megsemmisítette.

6. Egyik indítványozó azon az alapon támadta az Öit. 7. § (11) bekezdésének az országos önkormányzati érdekképviselői szervezetek biztosítási képviselő-delegálási jogára vonatkozó rendelkezését, hogy az ellentétben áll a jogbiztonság alkotmányos elvével. Szerinte az Öit. nem határozza meg, hogy a helyi önkormányzatok országos érdekvédelmi szervezetei milyen szabályok szerint delegálhatnak tagokat a biztosítási önkormányzatokba és ezáltal a delegálásra vonatkozó rendelkezés értelmezhetetlen, alkalmazhatatlan. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint sérti a jogbiztonságnak az Alkotmány 2. § (2) bekezdéséből fakadó követelményét az, hogy az Öit. az országos önkormányzati érdekképviselői szervezetek esetében nem rendelkezett a delegálásra vonatkozó megegyezés hiányára olyan mögöttes arányszabályokról, mint amilyeneket a munkavállalói vagy a munkáltatói országos érdekképviselőtek tekintetében megállapított. Ezért az Öit. 7. § (11) bekezdésének második mondatát is megsemmisítette.

7. Figyelemmel arra, hogy az Öit. 7. § (13) bekezdése alapján a közgyűlés 2000. január 1-je előtti feloszlása esetén az új képviselők delegálásának lehetősége mind a delegálásra jogosultak, mind a delegálási eljárás tekintetében több alkotmányellenesnek minősített jogszabályi rendelkezés alapján következne be, az Alkotmánybíróság a szoros összefüggés okán megállapította e törvény előírás alkotmányellenességét és azt is megsemmisítette.

8. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a határozatban kifejtettek miatt az Öit. megsemmisített rendelkezései alapján létrehozott önkormányzatnak nincs meg az Alkotmány által megkövetelt demokratikus legitimitációja. Az alkotmányellenes helyzet az alkotmányellenes szabályozás következtében állt elő. Az Alkotmánybíróság nem látta indokoltnak, hogy külön indítvány hiányában hivatalból kezdeményezzen és folytasson eljárást mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség tekintetében, és ennek eredményétől függően felhívja a törvényalkotót az Alkotmánynak megfelelő delegálási szabályok megalkotására. A társadalombiztosítási ellátások megszervezésére és igazgatására számos — önkormányzati és más — megoldást lehet alkotmányosan kidolgozni. Az Öit. vizsgált rendelkezéseinek megsemmisítése az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (Abtv.) 43. § (2) bekezdése értelmében nem jár azzal, hogy az 1997-ben létrehozott társadalombiztosítási önkormányzat mandátuma automatikusan megszűnik. Az Abtv. 43. § (4) bekezdésének alkalmazása viszont, akár úgy, hogy az alkotmányellenes szabályokat az Alkotmánybíróság az önkormányzat felállításának időpontjára visszamenőlegesen semmisíti meg, akár úgy, hogy alkalmazhatatlanságukat állapítja meg a konkrét esetben, csak akkor lehetséges, ha azt a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja. Az Alkotmánybíróság nem látta megállapíthatónak az indítványozó ilyen különösen fontos érdekét. A jogbiztonság sérelmét két szempontból kellett az Alkotmánybíróságnak

elbírálnia. Egyrészt sérti a jogbiztonságot, ha legitimációval nem rendelkező szervezet gyakorol közhatalmi jogosítványokkal is járó közfeladatot. Ez a sérelem akkor is jelentős, ha az illető szervezet — ebben az esetben a társadalombiztosítási önkormányzat — tevékenységének súlypontja nem a társadalombiztosítási szolgáltatások meghatározására esik, hanem a törvényhozó által megállapított szolgáltatások megszervezésére és igazgatására, s ezért a szervezet legitimitációjának elbírálására is enyhébb mércét állított az Alkotmánybíróság. Másrészt azt kellett tekintetbe venni, hogy az önkormányzat működése biztosítja gyakorlatilag a szociális ellátáshoz való jog (Alkotmány 70/E. §) megvalósulásának tekintélyes részét. Az önkormányzat azonnali megszűnése a biztosítási ellátásokat, s így az említett jog gyakorlását veszélyeztetné. Az Alkotmánybíróság a jogbiztonságnak ezt, a sokakat érintő, gyakorlati oldalát ítélte fontosabbnak. Tekintettel volt arra is, hogy a társadalombiztosítási önkormányzatok mandátuma legkésőbb 2000. január 1-jén megszűnik, addigra a törvényhozásnak a megsemmisített szabályok helyett a társadalombiztosítás megszervezésére és igazgatására mindenképpen új, alkotmányos szabályokat kell kidolgoznia. Mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség alapján a törvényalkotási kötelezettség kimondása, vagy az Abtv. 43. § (4) bekezdése alkalmazásáról való határozathozatal felfüggesztése esetén sem lehetett volna reálisan ennél rövidebb határidőt tűzni az Országgyűlés számára. Az utóbbi megoldások a jelenlegivel szemben azzal a hátránnyal jártak volna, hogy az alkotmányellenes szabályokat továbbra is hatályban kellett volna tartani. A lehetséges megoldások közül az ebben a határozatban alkalmazott azonnali megsemmisítés fejezi ki leginkább a működő önkormányzatok legitimitációjának hiányát.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Ádám Antal s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kilényi Géza s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lábady Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Németh János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky Ödön s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Vörös Imre s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 669/B/1997/4.

A Köztársasági Elnök határozatai

A Köztársaság Elnökének 62/1998. (V. 8.) KE határozata

egyetemi tanárok felmentéséről

A művelődési és közoktatási miniszter előterjesztésére

a József Attila Tudományegyetemen

— saját kérésére, nyugállományba vonulására tekintettel —

dr. Szabó András további jogviszonyban alkalmazott egyetemi tanárt

1998. július hó 1. napjával és

dr. Koppány György egyetemi tanárt

1998. december hó 28. napjával,

— 70. életéve betöltésére tekintettel —

dr. Zeller Gyula további jogviszonyban alkalmazott egyetemi tanárt

1998. november hó 6 napjával;

a Debreceni Agrártudományi Egyetemen

— saját kérésére, nyugállományba vonulására tekintettel —

dr. Veress László egyetemi tanárt

1998. augusztus hó 31. napjával

e tisztségük alól felmentem.

Budapest, 1998. május 6.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Magyar Bálint s. k.,
művelődési és közoktatási miniszter

A Köztársaság Elnökének 63/1998. (V. 8.) KE határozata

egyetemi tanárok felmentéséről

A művelődési és közoktatási miniszter előterjesztésére
a Veszprémi Egyetemen

dr. Tamás Ferenc egyetemi tanárt

1998. május 11. napjával,

dr. Bécsy Tamás egyetemi tanárt

1998. augusztus 28. napjával és

dr. Markó László egyetemi tanárt

1998. október 16. napjával

— 70. életévük betöltésére tekintettel — e tisztségük alól felmentem.

Budapest, 1998. május 6.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Magyar Bálint s. k.,
művelődési és közoktatási miniszter

A Köztársaság Elnökének 64/1998. (V. 8.) KE határozata

egyetemi tanárok felmentéséről

A művelődési és közoktatási miniszter előterjesztésére

a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetemen

dr. Biró György egyetemi tanárt,

a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen

dr. Büky Béla egyetemi tanárt és

dr. Zsolnai Béla egyetemi tanárt

— 70. életévük betöltésére tekintettel — 1998. június 30. napjával e tisztségük alól felmentem.

Budapest, 1998. május 6.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Magyar Bálint s. k.,
művelődési és közoktatási miniszter

A Kormány határozatai

A Kormány 1058/1998. (V. 8.) Korm. határozata

a közoktatás tankönyvellátásához 1998. évben szükséges állami kezességvállalásról

1. A Kormány a Magyar Köztársaság 1998. évi költségvetéséről szóló 1997. évi CXLVI. törvény 33. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a közoktatás megfelelő időben történő tankönyvellátásához az 1998. naptári évben szükséges, kereskedelmi kamatú, legfeljebb összesen 1364 millió forint összegű hitel és annak járulékai visszafizetésére készfizető állami kezességet vállal.

Az összeg egyaránt tartalmazza a közoktatás közismereti és szakmai tankönyveinek kiadásához igénybe vehető hiteleket.

A hitel kizárólag tankönyvgyártásra, a tankönyvjegyzéken szereplő művek első ízben történő megjelentetéséhez és utánnyomásához használható fel.

2. A készfizető kezességet a pénzügyintézetek ezáltal biztosítható hitelnújtási szándéka, továbbá a várhatóan elérhető kedvezőbb kamatozás indokolja.

3. A kezességgel biztosított hitel felvevői azok a tankönyvet megjelentető, forgalmazó kiadók lehetnek, amelyek tankönyvei, segédkönyvei a közoktatás közismereti vagy szakmai tankönyvjegyzékén szerepelnek, rendelkeznek a hitelfelvétel alapjául szolgáló iskolai tankönyvmegrendeléssel, és eleget tesznek a hitelfelvételhez szükséges adatszolgáltatási kötelezettségüknek. A kiadó az iskolai megrendelés értékének legfeljebb az 50%-át kaphatja meg állami kezességvállalással biztosított hitelként.

Állami kezességvállalás mellett nem vehet fel hitelt az a kiadó, amely korábbi ilyen hitelét nem fizette vissza, valamint amelynek korábbi kezessége beváltásra került.

4. A hitelt nyújtó pénzügyintézetek kiválasztása pályázati úton történik. A hitelt igénylő köteles legkevesebb három pénzügyintézet hitelajánlatát bekérni. A pályázat feltételei között szerepelnie kell, hogy a pályázaton csak Magyarországon működő, bejegyzett, hazai székhelyű bank vehet részt. Feltétel továbbá az is, hogy a kamat és hiteldíj együtt nem lehet magasabb a jegybanki alapkamat + 1%-nál.

5. A kezesség útján szerzett pénzeszközökből végrehajtott beszerzésekre a közbeszerzésekről szóló törvény szabályait 1998. évben alkalmazni kell.

6. A Kormány a közoktatás tankönyvellátásának közfeladat jellegét figyelembe véve eltekint a kezességvállalási

díj kikötésétől, valamint a külön biztosítékra vonatkozó szerződés aláírásától.

Felelős: pénzügyminiszter
művelődési és közoktatási miniszter

Horn Gyula s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1059/1998. (V. 8.) Korm. határozata

a 2000. évszámmal összefüggő informatikai feladatokról

A 2000. év dátumváltása következtében egyes informatikai rendszerekben és eszközökben fellépő működési zavarok csökkentésére, az információrendszerek működőképességének fenntartására a Kormány a következő határozatot hozta:

1. A 2000. év dátumváltásával összefüggő problémák megoldásával kapcsolatos feladatokért és ezzel összefüggésben a kormányzati szerveknél és intézményekben működő vagy fejlesztés alatt álló információrendszerek hibátlan működéséért a szervek vezetői a felelősek.

Felelős: miniszterek
országos hatáskörű közigazgatási szervek vezetői

Határidő: 1999. december 31.

2. A minisztériumokban és az országos hatáskörű közigazgatási szervekben ki kell jelölni a 2000. év problematikájának megoldását irányító felső szintű vezetőt, aki felel a megoldás szervezésével kapcsolatos feladatok végrehajtásáért, koordinálásáért, a projektek indításáért és irányításáért, az el nem kerülhető károk mérséklésére szolgáló katasztrófatervet készítéséért.

Az operatív feladatok ellátására az érintett szerveknél szakértői csoportot kell létrehozni (2—5 fő).

Felelős: miniszterek
országos hatáskörű közigazgatási szervek vezetői

Határidő: 1998. május 31. a felelős vezető kinevezésére, a szakértői csoport létrehozására,
1998. június 30. az információrendszerek zökkenőmentes működésére,
a katasztrófatervet készítésére,
1999. március 31. a szükséges átalakítások elvégzésére

3. A 2000. év informatikai problematikájának kormányzati szintű koordinációját az Informatikai és Távközlési Kormánybizottság végzi. A szervezési feladatok ellátására a Miniszterelnöki Hivatalban szakértői csoportot kell létrehozni, melynek feladata:

- a) a pénzügyi és operatív koordinációs feladatok ellátása;
- b) a kormányzati szintű, több tárcát érintő projektek elindítása, összehangolása és ellenőrzése;
- c) az Informatikai és Távközlési Kormánybizottság negyedévenkénti tájékoztatása;
- d) a tájékoztatási és szakmai propagandatevékenység összehangolása;
- e) módszertani segítségnyújtás;
- f) kapcsolattartás szakmai szervezetekkel, a beszállító körrel.

Felelős: miniszterek
országos hatáskörű közigazgatási szervek vezetői
a Kormányzati Ellenőrzési Iroda vezetője

Határidő: 1998. május 31. a csoport létrehozására
a működési feltételek biztosítására

5. Gondoskodni kell a 2000. év informatikai problémájának megoldásával felmerülő költségigények felméréséről.

Felelős: miniszterek
országos hatáskörű közigazgatási szervek vezetői
Miniszterelnöki Hivatal közigazgatási államtitkára: a koordinációért és a költségigények összesítéséért

Határidő: 1998. június 30.

6. A Kormány felkéri az Állami Számvevőszék elnökét, hogy a vizsgálati programokat egészítse ki a 2000. év dátumváltásával összefüggő feladatok végrehajtásának ellenőrzésével.

Horn Gyula s. k.,
miniszterelnök

V. rész KÖZLEMÉNYEK, HIRDETMÉNYEK

A helyi önkormányzatok gyermek és ifjúsági feladatai hatékonyabb ellátásának támogatására 1998. február 13-án kiírt pályázat eredménye

A Gyermek és Ifjúsági Koordinációs Tanács — a szakértői bizottság javaslatára — a *mellékletben* feltüntetett helyi önkormányzatokat (önkormányzati társulásokat) — gyermek és ifjúsági feladatai hatékonyabb ellátásának támogatására — a megjelölt összegű pályadíjban részesíti.

Kuncze Gábor s. k.,
belügyminiszter

Dr. Koncz István s. k.,
címzetes államtitkár,
a Gyermek és Ifjúsági
Koordinációs Tanács Titkársága

Melléklet

KSH kód	Önkormányzat neve	Támogatott pályázat, Ft			Támogatott pályázat összesen
		Fiatalokat segítő, koordinátori, referensi feladatkör feltételeinek megteremtése	Gyermek és ifjúsági döntés-előkészítő, helyzetelemzés, helyi ifjúságkutatás	Helyi sajátosságokra épülő ifjúságsegítő, kortárssegítő, alapképző programok indítása	
1.	2.	A	B	C	D
0113578	Fővárosi önkormányzat		600 000	1 600 000	2 200 000
0109566	I. kerület			700 000	700 000
0103179	II. kerület	400 000		380 000	780 000
0118069	III. kerület		400 000	100 000	500 000
0105467	IV. kerület	500 000		748 000	1 248 000
0116586	VI. kerület	1 100 000			1 100 000
0125405	VIII. kerület		500 000		500 000
0124697	XII. kerület		100 000		100 000
0124299	XIII. kerület			700 000	700 000
0116337	XIV. kerület	500 000			500 000

1.	2.	A	B	C	D
0111314	XV. kerület			500 000	500 000
0108208	XVI. kerület		450 000	300 000	750 000
0129285	XVIII. kerület	900 000	800 000	300 000	2 000 000
0104011	XIX. kerület	300 000	742 000	335 000	1 377 000
0106026	XX. kerület	400 000	380 000		780 000
0113189	XXI. kerület	650 000			650 000
0110214	XXII. kerület		400 000	110 000	510 000
0200000	Baranya Megyei Önk.	700 000			700 000
0200000	Baranya Megyei Önk.	600 000	1 100 000		1 700 000
0219415	Pécs	750 000	300 000		1 050 000
0226408	Komló	700 000	100 000	105 000	905 000
0217385	Alsómocsolád	180 000	150 000		330 000
0204899	Bikal		300 000		300 000
0203975	Baksa		440 000		440 000
0218315	Gyód	100 000	50 000		150 000
0221023	Hegyszentmárton	100 000			100 000
0230836	Hosszúhetény	500 000	200 000	340 000	1 040 000
0233923	Mánfa	100 000			100 000
0203780	Ócsárd		150 000		150 000
0216115	Pellérd	100 000			100 000
0223807	Somogyapáti	180 000			180 000
0220279	Véménd	500 000			500 000
0300000	Bács-Kiskun Megyei Önk.	1 200 000			1 200 000
0303522	Baja	500 000			500 000
0303522	Baja		200 000		200 000
0303522	Baja		300 000		300 000
0303522	Baja			150 000	150 000
0309469	Jánoshalma	250 000			250 000
0309469	Jánoshalma			2 600 000	2 600 000
0319789	Kecel		200 000		200 000
0320297	Kiskunfélegyháza			415 000	415 000
0328130	Kunszentmiklós	500 000			500 000
0328130	Kunszentmiklós		246 000		246 000
0326383	Gátér			100 000	100 000
0308350	Harkakötöny	200 000			200 000
0305786	Ladánybene			980 000	980 000
0332540	Nemesnáudvar			150 000	150 000
0415200	Békéscsaba MJV. Önk.	500 000	700 000	500 000	1 700 000
0432957	Elek Város	300 000			300 000
0411873	Mezőhegyes Város	360 000	300 000		660 000
0431334	Csabacsúd Nagyk.		165 000		165 000
0423065	Orosháza Város		100 000		100 000
0423065	Orosháza Város	500 000	400 000		900 000
0423870	Szarvas Város		400 000	300 000	700 000
0402680	Békésszentandrás		500 000		500 000
0403461	Kétegyháza		150 000	250 000	400 000
0409432	Ecsegfalva	100 000	600 000		700 000
0403106	Kétsoprony	50 000			50 000
0410764	Körösnagyharsány	800 000			800 000

1.	2.	A	B	C	D
0430164	Körösújfalú	240 000		100 000	340 000
0427438	Örménykút		50 000		50 000
0400000	Békés Megyei Önk.	800 000	700 000		1 500 000
0520482	Alsóberecki		50 000		50 000
0500000	B.-A.-Z. Megyei Önk.	660 000	1 100 000		1 760 000
0518184	Baktakék			50 000	50 000
0526356	Berzék	100 000			100 000
0530669	Borsodbóta		50 000		50 000
0510728	Edelény	366 000	60 000	180 000	606 000
0525104	Hangony	100 000		600 000	700 000
0511697	Hidasnémeti		385 000		385 000
0508086	Ináncs	200 000		100 000	300 000
0505582	Nagycsécs	100 000			100 000
0534069	Ormosbánya			349 000	349 000
0527410	Putnok		50 000	50 000	100 000
0503081	Sajóhídvég		50 000		50 000
0516638	Sajópetri	80 000			80 000
0530340	Sajószöged	300 000			300 000
0505120	Sátoraljaújhely	800 000	500 000	180 000	1 480 000
0525380	Selyeb		50 000		50 000
0522169	Szentistván	200 000	50 000		250 000
0530739	Szerencs	200 000			200 000
0521351	Szikszó		80 000		80 000
0516179	Szőgliget			200 000	200 000
0524606	Szuhony	250 000	250 000		500 000
0518245	Taktaharkány	150 000		270 000	420 000
0614252	Apátfalva	100 000		150 000	250 000
0610339	Ásotthalom	300 000			300 000
0623676	Balástya	250 000			250 000
0608192	Bordány	180 000	305 000		485 000
0602121	Csanádalberti	120 000			120 000
0605111	Csongrád	100 000	60 000		160 000
0605111	Csongrád Társulás	100 000	300 000	150 000	550 000
0607834	Derekegyház	60 000			60 000
0609210	Földeák	180 000			180 000
0613666	Királyhegyes	100 000	150 000		250 000
0631024	Kistelek	180 000	100 000		280 000
0614410	Kübekháza	100 000			100 000
0607357	Makó	650 000	350 000	200 000	1 200 000
0604349	Mórahalom	200 000	500 000		700 000
0612779	Nagylak	300 000			300 000
0606354	Pusztamérges	200 000	600 000	150 000	950 000
0603966	Rúzsa		50 000		50 000
0633367	Szeged	400 000		505 000	905 000
0632489	Szegvár			965 000	965 000
0612265	Székkutas	120 000			120 000
0614456	Szentes	220 000		200 000	420 000
0616966	Tiszasziget	180 000			180 000
0625900	Tömörkény	100 000			100 000

1.	2.	A	B	C	D
0614924	Újszentiván	100 000			100 000
0621412	Üllés	100 000	100 000		200 000
0617765	Zsombó		50 000		50 000
0714827	Székesfehérvár		690 000	389 000	1 079 000
0700000	Fejér Megyei Önk.	800 000	300 000		1 100 000
0720002	Csákvár	312 000	100 000		412 000
0703115	Dunaújváros		250 000		250 000
0723603	Ercsi		400 000		400 000
0723694	Sárbogárd	300 000	250 000		550 000
0702802	Enying		150 000		150 000
0717774	Pusztavám		500 000		500 000
0707001	Nagykarácsony		250 000		250 000
0804783	Mosonmagyaróvár			280 000	280 000
0806895	Kópháza	100 000			100 000
0829805	Bezenye	200 000			200 000
0829805	Bezenye			150 000	150 000
0820604	Ikrény (Reg. Társulás)	240 000			240 000
0809885	Fertőd	300 000			300 000
0809885	Fertőd		150 000		150 000
0809885	Fertőd			100 000	100 000
0815343	Fertőszentmiklós	180 000	150 000		330 000
0829221	Jánossomorja		60 000	300 000	360 000
0806619	Börcs	240 000			240 000
0806619	Börcs		1 50 000		150 000
0821865	Darnózseli (Szig. Önk. Szöv.)			400 000	400 000
0833996	Farád		50 000		50 000
0831626	Kunsziget		50 000		50 000
0804039	Csorna	200 000			200 000
0819239	Levél (Térségfejl. Társul.)	400 000			400 000
0912788	Berettyóújfalu		50 000		50 000
0919956	Biharkeresztes	400 000			400 000
0900000	Debrecen Megyei Önk.		1 150 000		1 150 000
0915130	Debrecen MJ Város	500 000	500 000	1 250 000	2 250 000
0922150	Fülöp	350 000			350 000
0926170	Hajdúbagos	80 000			80 000
0912803	Hajdúdorog	450 000			450 000
0922406	Hajdúnánás	300 000	200 000		500 000
0902307	Kaba		150 000		150 000
0902167	Komádi	180 000			180 000
0906187	Nyíradony		200 000		200 000
0910162	Püspökladány	357 000			357 000
0919099	Szentpéterszeg	120 000			120 000
0920419	Újléta		300 000		300 000
0932568	Újszentmargita		50 000		50 000
0904817	Zsáka	200 000	100 000		300 000
1020491	Eger	500 000	410 000		910 000
1003276	Füzesabony		50 000	60 000	110 000
1005236	Gyöngyös	450 000	250 000	600 000	1 300 000
1022309	Hatvan	450 000	645 000	458 000	1 553 000

1.	2.	A	B	C	D
1029045	Mátraszentimre			950 000	950 000
1106594	Dömös	320 000		890 000	1 210 000
1118157	Tatabánya		700 000	600 000	1 300 000
1122381	Bakonyszombathely	300 000			300 000
1225788	Salgótarján	500 000	800 000	1 130 000	2 430 000
1205980	Egyházaskerve			50 000	50 000
1221582	Érsekudvarter	50 000		130 000	180 000
1226897	Karancsság	288 000			288 000
1228389	Kazár		70 000	50 000	120 000
1231413	Keszeg	100 000			100 000
1204871	Litke	100 000	200 000		300 000
1219372	Mátranovák	150 000	50 000		200 000
1230100	Mátraverebély		50 000		50 000
1219497	Nógrádsipek	150 000			150 000
1209797	Nézsza	80 000			80 000
1203249	Órhalom	80 000	300 000		380 000
1228884	Rimóc	100 000			100 000
1232896	Tar	288 000		500 000	788 000
1304075	Ócsa			576 000	576 000
1309247	Dabas	300 000			300 000
1309690	Halásztelek			576 000	576 000
1319716	Nagykőrös	500 000			500 000
1332559	Gödöllő			372 000	372 000
1400000	Somogy Megyei Önkor.			300 000	300 000
1420473	Kaposvár		608 000		608 000
1420473	Kaposvár			420 000	420 000
1421315	Csurgó		300 000		300 000
1421315	Csurgó			1 450 000	1 450 000
1418500	Marcali	500 000			500 000
1410506	Bodrog		65 000		65 000
1414599	Görgeteg	100 000			100 000
1409098	Kaposfő		100 000		100 000
1417446	Kelevíz		450 000		450 000
1407913	Nemesdéd	300 000			300 000
1419770	Osztopán		100 000		100 000
1418546	Somogyszob		118 000		118 000
1425706	Szentbalázs	250 000			250 000
1503391	Piricse	240 000		50 000	290 000
1507597	Tiszavasvári			1 000 000	1 000 000
1509423	Tiszaadony		400 000		400 000
1511129	Olcsva		390 000		390 000
1513602	Túristvándi	180 000			180 000
1514845	Nyírbátor			100 000	100 000
1517206	Nyíregyháza*	620 000	600 000		1 220 000
1517206	Nyíregyháza	500 000	400 000	1 450 000	2 350 000
1518971	Fehérgyarmat		90 000	260 000	350 000
1527924	Ópályi			150 000	150 000
1528246	Beregdaróc	200 000			200 000
1530641	Csenger	300 000		50 000	350 000

1.	2.	A	B	C	D
1530979	Levelek	400 000			400 000
1533145	Nyírpazony		260 000		260 000
1540280	Kocsord		100 000		100 000
1612441	Abádszalók	550 000			550 000
1612441	Abádszalók		400 000		400 000
1622938	Cibakháza		300 000		300 000
1622938	Cibakháza	100 000			100 000
1618209	Jászberény			2 900 000	2 900 000
1615811	Jászboldogháza		60 000		60 000
1617978	Jászdózsa			227 000	227 000
1623339	Jászfényszaru			240 000	240 000
1622798	Jáskisér	150 000			150 000
1622798	Jáskisér			100 000	100 000
1600000	Szolnok Megyei Önk.	800 000			800 000
1600000	Szolnok Megyei Önk.		1 014 000		1 014 000
1600000	Szolnok Megyei Önk.			1 356 000	1 356 000
1619813	Kétpó	60 000			60 000
1625919	Kisújszállás			150 000	150 000
1632504	Kunszentmárton		50 000		50 000
1610773	Tiszabő			50 000	50 000
1630386	Tizsakürt		200 000		200 000
1622789	Tizsaszentimre			1 800 000	1 800 000
1609627	Tiszatenyő		50 000		50 000
1614836	Zagyvarékas		200 000		200 000
1700000	Tolna Megyei Önk.	800 000			800 000
1722761	Szekszárd	300 000	200 000		500 000
1707685	Dombóvár Ter. Fejl. Társ.	500 000			500 000
1731501	Dunaföldvár	500 000	500 000		1 000 000
1724563	Tamási	50 000			50 000
1725274	Tolna	500 000		150 000	650 000
1718980	Fadd			120 000	120 000
1706558	Bölcske	200 000			200 000
1717710	Kisdorog	240 000			240 000
1729337	Madocsa		50 000		50 000
1749414	Várdomb			285 000	285 000
1800000	Vas Megyei Önkorm.	800 000	900 000	900 000	2 600 000
1803009	Szombathely	800 000	650 000		1 450 000
1827094	Celldömök		200 000		200 000
1812140	Csepreg		150 000		150 000
1830942	Gersekarát			80 000	80 000
1900000	Veszprém Megyei Önk.	180 000			180 000
1906673	Ajka			100 000	100 000
1929434	Tapolca			580 000	580 000
1923658	Herend		100 000		100 000
1903072	Balatoncsicsó	100 000			100 000
1930182	Kolontár		50 000		50 000
1925858	Köveskál	180 000			180 000
1925450	Öskü	200 000			200 000
1905388	Sümegeprága	80 000	167 000		247 000

1.	2.	A	B	C	D
1907922	Szentgál	100 000			100 000
2032054	Zalaegerszeg	660 000	300 000	400 000	1 360 000
2030933	Nagykanizsa	660 000	600 000	675 000	1 935 000
2030933	Nagykanizsa (Társulás)	500 000			500 000
2011785	Zalakaros	360 000			360 000
2019512	Alsónemesapáti			264 000	264 000
2023144	Becsehely	180 000			180 000
2016009	Dötk (Türje)	238 000			238 000
2033428	Egervár	500 000			500 000
2012089	Gelse	160 000		364 000	524 000
2024271	Pakod	80 000		250 000	330 000
2006567	Sormás	80 000			80 000
2007700	Szepetnek	800 000		827 000	1 627 000
2012609	Türje	300 000			300 000
2032197	Újudvar			200 000	200 000
	Ország összesen:	49 619 000	37 260 000	43 121 000	130 000 000

**A Szociáldemokrata Párt 1997. évi
pénzügyi zárómérlege**

Forintban

Bevételek

1. Tagdíjak	26 180
2. Állami költségvetésből származó támogatás	—
3. Képviselőcsoportnak nyújtott állami támogatás	—
4. Egyéb hozzájárulások, adományok	2 754 301
5. A párt által alapított vállalat és korlátolt felelősségű társaság nyereségéből származó bevétel	—
6. Egyéb bevételek	792 353
Összes bevétel a gazdasági évben	3 572 834

Kiadások

1. Támogatás a párt országgyűlési csoportja számára	—
2. Támogatás egyéb szervezeteknek	—
3. Vállalkozások alapítására fordított összegek	—
4. Működési kiadások	2 813 921
5. Eszközbeszerzések	345 312
6. Politikai tevékenység kiadásai	323 259
7. Egyéb kiadások	—
Összes kiadás a gazdasági évben	3 482 492

Sztankovánszki Tibor s. k.,
ügyvezető elnök

Bácskai Sándor s. k.,
főtitkár

**A Keresztényszociális Unió
1997. évi pénzügyi beszámolója**

Forintban

Bevételek

1. Tagdíjak	650
2. Állami költségvetésből származó támogatás	—
3. Képviselőcsoportnak nyújtott állami támogatás	—
4. Egyéb hozzájárulások, adományok	—
5. A párt által alapított vállalat és korlátolt felelősségű társaság nyereségéből származó bevétel	—
6. Egyéb bevételek	—
Összes bevétel a gazdasági évben	650

Kiadások

1. Támogatás a párt országgyűlési csoportja számára	—
2. Támogatás egyéb szervezeteknek	—
3. Vállalkozások alapítására fordított összegek	—
4. Működési kiadások	650
5. Eszközbeszerzések	—
6. Politikai tevékenység kiadásai	—
7. Egyéb kiadások	—
Összes kiadás a gazdasági évben	650

Béni Csaba s. k.,
a Keresztényszociális Unió elnöke

Helyesbítés: A Magyar Közlöny 1998. évi 27. számában kihirdetett, a közúti járművezetők képzéséről, vizsgáztatásáról és szakképzéséről szóló 20/1992. (VII. 21.) KHVM rendelet módosításáról intézkedő 8/1998. (III. 31.) KHVM rendelet

— 12. §-ának (5) bekezdése helyesen:

„A közúti járművezetői vizsga és az egyes közúti közlekedési szakképesítésekkel összefüggő vizsgák díjairól szóló 26/1992. (XII. 22.) KHVM rendelet alkalmazásakor az „A1” és „A korl.” kategóriás vizsgáknál az „A/1” kategóriára meghatározott vizsgadíjat kell alkalmazni.”

— 1. számú melléklete 1. pontjának c) alpontja helyesen:

(1. A képző szervnek rendelkeznie kell:)

»a „biztonsági ellenőrzés, üzemeltetés” tantárgy oktatására kialakított helyiségben el kell helyezni legalább egy db, az oktatni kívánt járműkategóriának megfelelő típusú és üzemű (benzin, dízel) üzemképes járművet, illetőleg tanalvázat, továbbá a KFF által meghatározott tantervi feladatok végrehajtásához szükséges szerszámokat és eszközöket;«

— 1. számú melléklete 1. pontjának d) alpontja helyesen:

(1. A képző szervnek rendelkeznie kell:)

»„Segédmotoros kerékpár”, „A1”, „A korl.”, „A”, „B”, „C”, „D”, „B+E”, „C+E”, „D+E”, „Mgv”, „Lassú jármű”, „Trolibusz” járműkategóriás képzés esetén a tantervben részletesen meghatározott méretű és kialakítású gyakorlópályával.

Az előírt gyakorlópálya feltételei:

— forgalom elől elzárt terület,
— szilárd burkolat,
— legyen alkalmas — az egyidejűleg gyakorlást végzők figyelembevétele — az előírt gyakorló feladatok biztonságos végrehajtására;«

— 1. számú melléklete 1. pontja e) alpontjának a „B+E” kombinált kategóriára vonatkozó része helyesen:

»„B+E” kombinált kategória

— a vezetővel azonos légtérben legalább 3 személy befogadóképességű, „B” kategóriába tartozó járműből és egy, legalább 1000 kg megengedett legnagyobb össztömegű pótkocsiból álló járműszerelvény, amely legalább 100 km/óra sebesség elérésére alkalmas. A pótkocsi megengedett legnagyobb össztömege nem haladhatja meg a gépkocsi saját tömegét. A járműszerelvény megengedett legnagyobb együttes össztömegének a 3500 kg-ot meg kell haladnia,

— a járművezető melletti ülésből működtethető, az üzemi fékberendezésre ható pótfékpédál,

— két db pót visszapiillantó tükör, amely a vezető melletti ülésből biztosítja a külön rendeletben előírt hátrálást,

— a pótkocsit legalább a terhelhetősége feléig meg kell terhelni;«

— 2. számú mellékletével megállapított 20/1992. (VII. 21.) KHVM rendelet 2. számú mellékletének címe helyesen: „Vizsgatárgyak és idők (percben)”

(Kézirathiba)

A Magyar Közlöny 1998. évi 29. számában kihirdetett, az egyes sertés- és sertés húskészítmény-féleségek exportjának többlettámogatásáról szóló 17/1998. (IV. 3.) FM rendelet 2. számú mellékletének

— bevezető mondata helyesen:

„Támogatásban részesülhetnek a felsorolt feltételek együttes megléte esetén azon pályázók, akik:”

— harmadik bekezdése helyesen:

„— nemzetközi vagy nemzeti szervezet által elfogadott higiéniai...”

— hatodik bekezdése helyesen:

„... intervenció támogatásáról szóló 87/1997. (XI. 26.) FM rendelet 3. § (4) bekezdés a) és b) pontjában...”

(Kézirathiba)

A Magyar Közlöny 1998. évi 30. számában kihirdetett, a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet módosításáról rendelkező 16/1998. (IV. 8.) MKM rendelet

— 25. §-ával megállapított 49. § (2) bekezdésének első mondata helyesen:

„(2) Az oktatásról szóló 1985. évi I. törvény 130. §-ában szabályozott dolgozók háromévfolyamos szakközépiskolájában — a szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezők részére — utoljára 2000/2001. tanévben indítható oktatás a tizenegyedik évfolyamon.”

— 31. §-a (5) bekezdésének a) pontjában a „... 4. §-a (2) bekezdésének g) pontjából a „szervezeti” szövegrész...” helyesen:

„... 4. §-a (2) bekezdésének g) pontjából a „szervezett” szövegrész...”

— az 1. számú mellékletével kiadott 2. számú melléklet 6. pontja helyesen:

„6. A szakképzésben folyó gyakorlati képzés során és a szakmai előkészítő ismeretek oktatásakor, illetőleg...”

(Kézirathiba)

A Magyar Közlöny 1998. évi 36. számában megjelent, a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 1997. évi CIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 35/1997. (XI. 26.) PM rendelet módosításáról rendelkező 15/1998. (IV. 30.) PM rendelet 12. §-ában a módosított rendelet 74. §-a új (5) bekezdésének első mondatrészé helyesen:

„(5) A 3814 vámtarifaszámú oldószerkeveréket, hígítót (a továbbiakban: hígító) előállító vagy kiszerező adómentes felhasználó a hígító 5 li-ternél nagyobb kiszerezésben való értékesítésé...”

(Kézirathiba)

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Kiss Elemér. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1–3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: Nyéki József vezérigazgató.

Szerkesztőségi iroda: Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon/Fax: 266-5096.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál, 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 118-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: Tel./fax: 117-9999, 266-9290/245, 246 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó 1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában.

Éves előfizetési díj: 33 264 Ft. Egy példány ára: 70 Ft 16 oldal terjedelmig, utána + 8 oldalanként + 35 Ft.

A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

98.0754 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.